LAIKAS

Nr. 169 IX M.

"EL TIEMPO" — SEMANARIO LITUANO — 7 DE JULIO — LIEPOS MĖN. 7 D. 1956 METAI

IDĖJOS IR ĮVYKIAI

c

IR VIS RŪSENA ŽIEŽIRBA

Jau prieš keletą mėnesių, aptardami „Laiko" skiltyse žydų ir arabų susirėmimus, buvome pabrėžę, kad Artimuosiuose Rytuose slypi būsimojo karo kibirkštis. Jau tada, beveik neapsirinkant, galima buvo tvirtinti, kad Izraelio, Egipto, Libano ir Sirijos pasieniuose vykstantieji ginkluoti susirėmimai yra tarptautinio mąsto. Tiems išvadžiojimams paremti užteko šios srities ūkinės, — arabų kraštų didžiuliai petrolio ištekliai, — politinės ir karinės šios saulės kepinamos bei pustomų smėlių srities reikšmės.

Beveik tris šimtmečio ketvirčius trukęs Anglijos viešpatavimas šiose srityse susilpnėjęs po šio karo, neįstengė užmegzti glaudžius draugystės ryšius su anomis net iš biblijos laikų žinomomis tautomis — žydais ir arabais. Po šio karo atgimusi žydų valstybė, arabų kraštų vis didėjanti prieš Izraelį neapykanta ir Kremliaus bolševikinis propagandos voratinklis nors ir pamažu, bet užu tai nuolat kurstė ir didino šio pavojaus žiežirbos rusenimą.

Paskutinio meto įvykių eigoje galima būtų paminėti ir Šepilovo, Sovietų Sąjungos užsienio reikalų ministerio, lankymąsi Egipte, Sirijoje ir Libane. Tuo būdu, matome, kad „Laiko" tvirtinimas Artimųjų Rytų žiežirbos pavojaus nebuvo perdėtas.

Jau 1798-9 metais, Napoleonas Bonapartas, savo žygyje į Egipto žemę, buvo pareiškęs: „Jeigu aš valdyčiau šį kraštą, tai nei vienas Nylo upės vandens lašas nepasiektų jūros". Taip kalbėdamas Napoleonas turėjo galvoje Nylo užtvenkimą ir jo vandens panaudojimą drėkinimui saulės išdegintos ir Sakaros vėjų pustomos žemės. Ši mintis niekada nebuvo užmiršta, bet vis tęsiasi kaip svajonė dėl nepaprastai didelių statybos išlaidų. Žinovų apskaičiavimu tokios užtvankos ilgis siektų apie 600 kilometrų ir vietomis turėtų siekti 110 metrų aukščio. Tuo būdu užtvenktas Nylas virstų didžiuliu ežeru, apsemdamas didžiulius žemės plotus.

Šio plano įgyvendinimas yra galimas tik turint atsargoje didžiulius lėšų išteklius, kuriuos suorganizuoti tegali tik JAV.

Tačiau ir Šepilovas, raudonasis Kremliaus pasiuntinys, visaip nėrėsi iš kailio, įtikinėdamas, kad Maskva galinti suteikti Egiptui 1.020 milijonų dolerių paskolą šios Asvano užtvankos pastatymui.

Žinome gerai, kad komunistinio teroro persekiojamai ir stovyklose dirbantieji milijonai Maskvos vergų miršta nuo bado. Žinome taip pat, kad Maskvos „raudonojo" voro naguose ištisos tautos apiplėšiamos, naikinamos ir marinamos. O tačiau 1.020 milijonų dolerių siūloma Egiptui, nes tai suteiktų priežastį įsitvirtinti Maskvos budeliams faraonų žemėje. Skaudi tai ironija, ypač turint galvoje ir mūsų brolių skurdą, prakaitą ir ašaras.

TIK PABANDYK!...

Gyvas Kremliaus kišimasis į Artimųjų Rytų reikalus, be abejonės, Anglijai negali patikti. Tuo būdu Edenas paskutiniame Anglijos dominijų suvažiavime pareiškė, jog įspėjęs Bulganiną su Chruščiovu, kad Anglija ginklu ginsianti savo teises šiuose kraštuose, jei Maskva bandytų pastatyti į pavojų Anglijos aprūpinimą arabišku petroliu. Aišku, galima būtų tai pavadinti net ultimatumu.

Nenusileidžia ir Maskvos „draugai". Nenorėdami pasirodyti esą silpni ir nepajėgūs, patys imasi bauginimų. Chruščiovas, priimdamas vieną Egipto laikraščio bendradarbį, taip pat yra pareiškęs, kad karas tarp Izraelio ir Egipto reikštų trečiąjį pasaulinį karą. Matome tą kad padėtis nei kiek negerėja.

PAVASARIS EINA KARPATŲ *KALNAIS*

Nedaug kas gali suprasti kas dedasi Lenkijoje, o tačiau tai yra visiškai aišku. Poznanės gatvėse ginkluota darbininkų minia, sukėlusi daug rūpesčio Maskvos „lėlėms", dar nepasibaigė. Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Vengrijoje ir bendrai visuose Maskvos pavergtuose kraštuose vis didėja pasipriešinimas. Tai rodo, kad laisvės troškimas negali būti durtuvais ir tankais užgniaužiamas. Kartu tai yra ženklas, kad gal neužilgo ir mūsų tėvų žemėje vėl prašvis laisvės aušra.

— *a. b. c.* —

Tamsybių karalystė, kuriai priklauso ir mūsų pavergėjai - sovietai, bus sutriuškinta.

MEMORANDUM DE LOS PAISES BALTICOS

VISTO

que en junio de 1940, las tropas de la Unión Soviética invadieron los territorios nacionales de los Países Bálticos: Lituania, Letonia y Estonia, quebrantando todos los tratados y acuerdos de no agresión y no intromisión en los asuntos internos;

que, posteriormente, y siguiendo instrucciones emanadas directamente de los gobernantes soviéticos de Moscú, las tropas rojas de ocupación, así como la policía política (actual NKVD), instauraron un régimen de opresión y terror para imponer el régimen bolchevique, y

CONSIDERANDO

que todo ello trajo aparejado una salvaje persecución de todo elemento patriota u opositor, siendo los estonianos, letones y lituanos encarcelados, deportados o asesinados a mansalva;

que esa violenta persecución culminó en la noche del 13 al 14 de junio de 1940, cuando decenas de miles de ciudadanos de los Países Bálticos fueron apresados, separando al esposo de la esposa y a los padres de los hijos, para ser transportados, hacinados en vagones de ganado, a las regiones árticas y siberianas;

que en esas regiones, los bálticos, junto con otros centenares de miles de desterrados de diversas nacionalidades, son hechos trabajar en calidad de esclavos de la peor especie en las minas, la tala de bosques, el cavado de canales, etc.;

que las condiciones de trabajo son de lo más miserables: horarios de sol a sol, raciones ínfimas de mala comida, atención sanitaria casi nula, malos barracones para vivienda;

que todo ello redundó en una mortandad en masa de los desterrados, por su desnutrición y agotamiento físico y moral.

En consecuencia, los naturales de los Países Bálticos y sus descendientes, reunidos en el salón "Lituano", Brasil 835, Avellaneda, el 17 de junio de 1956, convocados por la Sociedad Cultural "Estonia", la Asociación Letona y el Centro Pro Liberación de Lituania en la Argentina, en conmemoración del "Día de Duelo Nacional de los Países Bálticos" (13 al 14 de junio de 1941), unanimemente

MANIFIESTAN

que protestan energicamente contra la ilegal ocupación y posterior anexión compulsiva de Letonia, Estonia y Lituania a la URSS;

que condenan el sistema de terror impuesto por los bolcheviques en sus Patrias, ya que las matanzas y deportaciones que se cometen hasta el presente, son un verdadero genocidio sin precedentes;

que repudian el atropello y escarnio de todos los elementales derechos humanos y divinos, realizado por los verdugos bolcheviques en Lituania, Letonia y Estonia;

que exigen la libertad de sus países, así como la liberación de todos los presos políticos de las cárceles y campamentos de concentración, como también la restitución a sus lugares de los desterrados a Siberia y otros lugares;

que apelan a la Organización de las Naciones Unidas, a las naciones libres del mundo y a todos los hombres de buena voluntad, para que colaboren en el cese de las persecuciones y sufrimientos en Estonia, Lituania y Letonia;

que solicitan al Pueblo y Gobierno Argentinos sean restablecidas las relaciones diplomáticas con los verdaderos representantes de los Países Bálticos libres, que fueron suspendidas por el gobierno argentino depuesto;

que prometen a sus hermanos quedados en las Patrias ocupadas, y a los guerrilleros que allí combaten sin dar ni pedir cuartel, seguirlos apoyando hasta la liberación total;

que delegan en las autoridades del Centro Pro Liberación de Lituania en la Argentina, la Asociación Letona y la Sociedad Cultural "Estonia", para que firmen esta voluntad de los bálticos residentes en la República Argentina.

Wálter Jock
Presidente
Sociedad Cultural "Estonia"

Juan Bite
Presidente
Asociación Letona

Ceferino Iujnevich
Presidente
Centro Pro Liberación de Lituania
en Argentina

Okupuotoje LIETUVOJE

DARBO VERGŲ SUKILIMAS KINGIRE

Naujas lietuvių sąrašas (E). Štai naujas mūsų tautiečių sąrašas, apie kuriuos parnešė žinių išleisti ar ištrūkę į laisvę buv. karo belaisviai ar darbo vergai:

BARAUSKAS, Antanas. Iš Ukmergės. Buvęs pašto tarnautojas. 1946 m. susirašinėdavo su savo žmona. Jau miręs. Mirė džiova.

BAULYS, Kazys.

BUTKEVIČIUS.

ČEPAS. Iš Kauno. Dar jaunas vyras, kilęs iš karininkų šeimos.

ŠEŠKEVIČIUS, kun.

DAMBRAUSKAS, Antanas. Bene iš Ukmergės. Turėjo būti jau paleistas.

KAIRAITIS.

KARČIAUSKAS, Antanas, Karininkas. Paleistas 1952 m. Jo šeima Irkutske.

MATULIONIS, "Bronka", apie 25 m. amžiaus. Turi pasą Lietuvon, bet greičiausiai nevyks.

PAŽEMECKAI, Antanas ir Jonas. Turtingi ūkininkai. Turėjo ir savo malūną. Bene nuo Pasvalio ar Biržų. Abu mirė.

PIVARIŪNAS.

RIMKUS, Jonas. Iš Raseinių. Paleistas 1954 m. Vokiečių okupacijos metu buvo seniūnas. Nubaustas 25 m. šeima Irkutske.

ŠAKMANAS. Pulkininkas. Buv. R. prezidento A. Smetonos adjutantas.

TOMKUS, Algirdas. Iš Kauno. Jau paleistas.

VANAGAS. Apie 35 m. amžiaus. Iš Švėkšnos.

Visai neseniai iš Uralo grįžęs į Vakarus lietuvis, nuteistas 25 metams ir nedaug teturėjęs galimybės išlikti gyvas, dabar radijo bangomis paskelbė, jog grįžusieji į Vakarus liudija visam laisvajam pasauliui, kokią neapsakomą kančią turi kęsti mūsų broliai ištrėmime. Turėjęs iškęsti daugiau kaip 10 metų sovietinius kalėjimus, tardymus ir katorgą, grįžusis pareiškė: netylėsiu, kaip negali tylėti ir kiti tūkstančiai ištrūkusių iš Sovietų pragaro. Grįžusieji vieningai pareiškia, kad lietuviai yra taurūs ir tautiškai susipratę, niekur neprarado vilties. Jie reikalauja atitaisyti Stalino padarytąją tautai skriaudą. Negalima tikėti Sovietų žodžiams nematant jų darbų.

— o —

(Elta) Bolševikai kiekviena proga stengiasi pareikšti „kovoją už tautų laisvę, prieš kolonializmą ir imperializmą" etc. Tačiau visai ką kita rodo tikrovė, kuri žiauriausiu būdu paneigia Sovietų „šypsenų ofenzyvą". Neseniai Vakarų pasaulį sukrėtė žiniai, kad trijose Sibiro stovyklose apie 1.000 km į šiaurę nuo Tomsko buvo žiauriausiu būdu numalšintas darbo vergų sukilimas tik už tai, kad jie reikalavo paleisti Stalino eros aukas. **Sovietų specialūs daliniai sušaudę apie 200 politinių kalinių.**

Dar žiauresnis yra buvęs sukilusių darbo vergų numalšinimas Kingiro stovykloje prie Karagandos, Kazachstano krašte, kur tik vienų ukrainiečių moterų krito bolševikinio teroro aukomis apie 500. Dabar apie šį sukilimą smulkesnių duomenų yra suteikęs vienas į laisvę grįžęs vengrų gydytojas. Sukilimas ten prasidėjo 1954 m. gegužės 6 d. Sovietiniai saugumo valdininkai mėgino kriminalinius nusikaltėlius, vad. „Bytovyki", sukurstyti prieš politinius kalinius, ragindami šiuos „sutvarkyti": jei kriminaliniams kaliniams nepavyktų, tai buvo pažadėta atsiųsti jiems į pagalbą MVD sargybą. Tačiau kriminaliniai, užuot ėję su Sovietų saugumu iš vieno, susitarė su politiniais ir 1954 m. gegužės 6 d. vakaro 8 val. puolė užtvaras, skyrusias vieną stovyklą nuo kitos. Puolime dalyvavo apie 2.500 „bytovyki", o po valandos prie jų prisidėjo apie 4.500 Kingiro stovyklos vyrų politinių ir 3.500 moterų. Paleidu suimtuosius iš stovyklos kalėjimo, prie jų prisidėjo dar ir 300 kalinių. Tačiau rytojaus dieną ryto 3 val. atsiųsti į stovyklą MVD daliniai be jokių ceremonijų pradėjo šaudyti į visus į ką tik pataikė. **76 kaliniai buvo nukauti vietoje, o girti Sovietų saugumiečiai, įsiveržę į moterų barakus, durtuvais subadė visą eilę darbo vergių.** Auštant visi negyvieji ir sužeistieji buvo sukrauti į sunkvežimius ir iš stovyklos išvežti.

Tačiau tą pačią naktį visų tautinių grupių atstovai sudarė bendrą streiko komitetą, kuris stovyklos vadovybei paskelbė savo reikalavimus.

(Nukelta į 2 psl.).

Sukilimas Poznanėje ir neramumai Pabaltijo ir kituose kraštuose

Elta, 1956. VII. 2. **Paskiausiomis žiniomis, lenkų darbo žmonių sukilimas Poznanėje pareikalavo per 50 žmonių aukų (tiek pripažįsta oficialūs lenkų šaltiniai, o neoficialiais — jų būta apie 200), sužeistų buvę apie 300 (neoficialiais šaltiniais — per 400), o suimtų — taip pat per 300. Sukilimo dalyvių „medžioklė" vykdoma toliau. Kelios divizijos miestų yra hermetiškai atitvėrusios. Lenkų darbo žmonių nepasitenkinimas dabartiniu režimu, reikalaujant „duonos ir laisvės!", plačiai nuskambėjo per visą pasaulį. Užsienio ir radijų pranešimuose ypač išryškinamas faktas, kad sukilimas prasidėjo spontaniškai; buvo pareikalauta ne tik pagerinti darbo bei gyvenimo sąlygas, bet ir suteikti pagrindines laisves, taip pat pasisakyta prieš rusiškąjį imperializmą, šaukiant „lauk rusus". Buvo plėšomos rusų vėliavos, bet Vakarų vėliavos nebuvo paliestos. Vokiečių spaudoj gausu nuotraukų, vaizduojančių sukilimą ir streiko eigą, kaip darbo žmonės žygiuoja gatvėmis paskui lenkų tautinę vėliavą, kurią demonstrantai pavilgė pirmojo nukautojo darbininko kraujuje. Pirmieji šaudyti pradėjo į streikuojančius lenkų saugumas.**

Prie sukilėlių buvo prisidėję pogrindžio kovotojai, į jų rankas buvo perėję 6 tankai, kol sukilimas galiausiai nepaprastai brutaliai buvo užgniaužtas. Vak. Berlyną pasiekę akivaizdūs liudininkai teigia, kad sukilę darbo žmonės prieš tankus ir kulkosvaidžių ugnį ėjo susikibę rankomis, traukdami patriotines dainas, kol galiausiai tankų buvo išsklaidyti.

Vokiečių "Frankfurter Allgemeine Zeitung" vienam iš redaktorių, kuris buvo nuvykęs į tarptautinę mūgę Poznanėje, vienas nežinomas statybos brigados darbininkas, išvedęs jo automobilį tik jam težinomais keliais iš bruzdėjimo apimto miesto, pareiškė: „Toliau gatvė jau laisva — galite niekeno neklindomi važiuoti. Tačiau savo tautiečiams Vokietijoje pasakykite: lenkai nori būti laisvi. Birželio 28 d. nukautieji bus vieną dieną palaidoti marmorinėje šventovėje, ir milijonai prieš juos nusiims savo kepures", — kalbėjo laužyta vokiečių kalba minimasis nežinomas darbininkas.

Nukautųjų šeimos ir nukentėjusiems pareiškė savo simpatijas amerikiečiai, prancūzų darbininkų profesinės sąjungos, prancūzų vokiečių socialdemokratų partijos ir kitų kraštų darbo žmonių vadovybės. Mestas kaltinimas lenkų komunistams, kad jie, kaip stalinizmo metodų aukas paleidę iš kalėjimų amnestuotuosius apie 30.000 kalinių, o apie 70.000 sumažino bausmes, taip smarkiai Lenkijoje žodžiais pareiškę savo pasibjaurėjimą Stalino žiaurumais, žiauriausiu Poznanės sukilimo numalšinimu parodė, kad ir jie patys laikosi stalininių metodų. Tačiau laisvės dvasia tebėra gyva visoje pavergtoje Europoje — jos nenužudys jokie tankai ir okupantų durtuvai, pabrėžiama. Neramu ir visoj Rytų Europoj, tik ten privengiama aukų.

Prancūzų "Paris Presse - l'Intrassigeant" 1956. VI. 30 skelbia, kad Poznanės riaušės sukėlė gyvą atgarsį visuose bolševiku satelitiniuose kraštuose. Nepatvirtintais pranešimais, kaip toliau rašo minimasis laikraštis, neramumu būta taip pat Stettine, Ddanzke, Gdynėj ir Allensteine (Rytų Prūsuose), Berlyno "Telegrafo" žiniomis, rezistencinės kovos prieš okupacini bolševikų režima veiksmu pasirodė taip pat Latvijoj, Lietuvoj ir Estijoj. Iš Helsinkio gautu pranešimu, skelbia toliau minimasis prancūzų dienraštis, partizanai buvo užėme Rygos radijo stoti ir ja išlaikė 48 valandas. Į Suomija atbėgusieji teigia, kad prieš partizanus buvo pasiųsta Sovietų šarvuočiu 11 divizija, kuri sustojusi Jekabpily ir gaudanti rezistencijos veikėjus aukštumose. Tam tikros antisovietinės agitacijos pastebėta ir Vengrijoje.

Apie neramumus Pabaltijy žinią perdavė taip pat prancūzų dienraštis „Figaro", vokiečių radijai ir kt. Bet oficialiai tos žinios nepatvirtintos.

LA ESPERANZA DE LOS OPRIMIDOS

Dedicado a los Países Bálticos, en conmemoración del 15º aniversario del trágico 13 — 14 de junio de 1941

¡Patria, Patria mía!
¿Tú sigues oprimida?
¡No es ésa voluntad del Eterno!
Desalmados y perversos
Te han esclavizado;
Pero Tú, ¡Eterna sobrevivirás!
Tus hijas e hijos
Se sacrifican y perecen
En aras de la Libertad;
Tus llanos y bosques
Se cubren con rocío
De lágrimas y sangre.
Lejana Siberia
En orgías dantescas
Se tiñe y adorna
Con la sangre
Y despojos de tus hijos...
¡Qué contraste!
Mientras unos se sacrifican y perecen,
Los otros, los menos, los pocos,
Engañados con ideas extravagantes
Y bajo mandato de los invasores
Te forjan y forjan las cadenas de la esclavitud.
¡Basta ya!
Surgirán nuevas generaciones
En tus tierras
Y en el confín del mundo
Ocuparán los claros de los caídos.
Romperán las cadenas que los oprimen
Destruirán todo lo que signifique esclavitud.
Y en aquel día, no muy lejano,
Resurgirán de la opresión y esclavitud
Los Bálticos — Libres y Soberanos.

Kvirinas Runimas.—

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

(Atkelta iš 1 psl.).

Jų 15 punktų buvo įteikti atvykusiam iš Maskvos generalinio prokuratoriaus pavaduotojui Dolgišui. Steikininkai reikalavo nubausti šaudytojus, už darbą stovyklose atlyginti pinigais, paleisti mažamečius kalinius, taip pat sunkiai sergančius chroniškus ligonius ir senelius, baigus bausmės laiką, panaikinti administraciniu būdu išsiuntimą į ištrėmimą, pavesti reikalą ištirti partijos centro komiteto atstovams etc. Dolgišas ir gen. Byčkovas, išklausę tų reikalavimų, pareiškė, kad dalis jų yra patenkinta 1954 m. balandžio 24 d. sovietinės vyriausybės patvarkymu, o pulk. Belajevas, teismo skyriaus vedėjas Timofejevas ir įgulos vedėjas — pulk. leitenantas, kurio pavardės grįžusis vengrų gydytojas gerai neatsimenąs esą suimti, kam leidę vykdyti gegužės 6 — 7 d. d. šaudymus. Tada kaliniai sutiko vėl imtis darbo. Tačiau vad. „bytovyki" buvo iš stovyklos specialiomis mašinomis išgabenti kitur. Pasiųsti į stovyklą kareiviai vėl atstatė per sukilimą sugriautas užtvaras. Jiems buvo duotas įsakymas šauti į kiekvieną, jei kas prieitų nors kiek prie užtvarų arčiau. Matyti, tuo būdu stovyklos vadovybė norėjo užkirsti kelią streikui toliau plėstis. Tačiau nepraėjo nė valanda laiko ir moterų skyriuje suskambėjo ukrainiečių partizanų daina, o iš abiejų pusių žmonės puolė užtvaras ir jas pašalino. Nuo sargybinių bokštų buvo paleistos kulkosvaidžių salvės, tačiau darbo vergai, nepaisydami nuostolių, užtvaras vis tiek pašalino. Netrukus **į stovyklą buvo vėl pasiųstas spec. MVD dalinys, kuris pakartojo gegužės 6 ir 7 d. d. skerdynes. To teroro aukomis krito per 100 vyrų ir moterų.**

Tačiau sukilusieji darbo vergai vis tiek nepasidavė. Gegužės 20 d. rytą streiko komitetas įteikė administracijai reikalavimą, kad kariuomenė būtų iš stovyklos atitraukta. Ir šį kartą MVDistai drauge pasiėmė nukautuosius ir sužeistuosius. Derybos su administracija truko apie 40 dienų, būtent — iki birželio 26 d. Per tą laiką ypač ukrainietės **paskleidė stovykloje tūkstančius prieš komunistus nukreiptų atsišaukimų,** padarė daugybę iš butelių „granatų", rūpinosi sužeistaisiais, statė barikadas, o vyrai gaminosi iš ko galėdami „šaltus ginklus". Birželio 18 d. stovykloje **pradėjo veikti pačių pasigamintas trumpų bangų siųstuvas,** kuris, kaip vėliau pasirodė, buvo girdimas Alma Atoje ir Karagandoje.

Tuo tarpu Sovietų saugumas pasiuntė sukilusių malšinti kelis karių batalionius, kurie stovyklą apsupo iš visų pusių. Tačiau darbo vergai dieną naktį budėjo postuose. Tarp jų buvo ir moterys. Birželio 24 d. Byčkovas įteikė sukilusiems darbo vergams ultimatumą: jie turi pasiduoti ir išeiti iš stovyklos. Tačiau šie atkirto: „Mes neisime iš stovyklos nei žingsnio, kol nesulauksime kompartijos centro komiteto pasiųsto atstovo!" Birželio 26 d. naktį 3 val. **netikėtai į stovyklą buvo pasiųsti "T. 73" tipo tankai.** Tankų pasitikti į kiemą išėjo vyrai ir moterys. Byškovo įsakymu 1.600 automatiniais ginklais ir kolkosvaidžiais ginkluotų karių pradėjo pulti darbo vergus. Visu sparčiu paleistų į stovyklą tankų sutikti išėjo susikibusios rankomis apie 500 ukrainiečių moterų. Tačiau tankai, dar padidinę greitį, traiškydami gyvus žmones, brutaliausiai sulaužė šią gyvą žmonių užtvarą. Tankų burzgimas maišėsi su mirštančiųjų šauksmais. Kareiviai atidengė ugnį, šaudami į kiekvieną, kurį tik pakeliui sutiko. Tos **kruvinos skerdynės truko nuo 3 val. iki 8.30 ryto. Skerdynių aukomis krito apie 700 moterų ir vyrų.** Likusieji gyvi 9 val. buvo pradėta „skirstyti". 1.600 vyrų buvo geležinkeliu pasiųsti į Kolymą, o paskiau jų pėdomis buvo pasiųsta ir 600 moterų. Visi steiko komiteto nariai buvo „patraukti į teismą". Tolimesnis jų likimas nežinomas. Pasiųstųjų į Kolymą daugumo taip pat laukia mirtis, nes Kolymos stovyklos vadinamos mirties stovyklomis. Tačiau bolševikai, kalbėdami apie kitų laisvę, betgi apie šias ir panašias kitos rūšies skerdynes neužsimena nė žodžiu... Jos vaizdžiausiai parodo, kokia iš tikro ten yra „laisvė"...

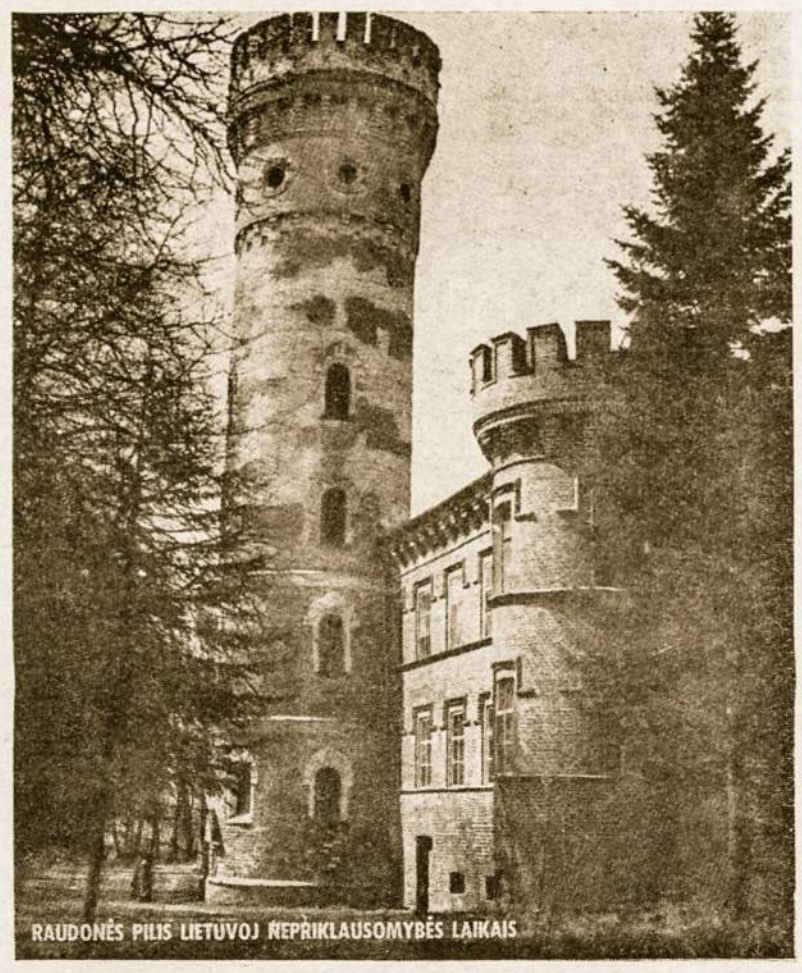

RAUDONĖS PILIS LIETUVOJ NEPRIKLAUSOMYBĖS LAIKAIS

PASKIAUSIAI GRĮŽUSIEJI IŠ SIBIRO PASAKOJA,

kad ten gyvenimo sąlygos yra nepaprastai žiaurios. Kadangi valstybė smarkiai remia, tai gyventojai šiaip taip išsilaiko. Tremtiniai vilties nenustoja. Katalikų bažnyčių Sibire laikyti neleidžiama. Kur buvo jos atidarytos — paskiau uždarė. Liuteriams ir menonitams maldos namus leidžia. Tačiau žmonėse religingumas gyvas.

Grįžta Klaipėdos krašto ir Rytprūsių vokiečiai. Naujajam vokiečių ambasadoriui Dr. Haasui įteikus naują vokiečių sąrašą, pirmasis pagal jį į Vokietiją buvo išleistas Fr. Thurau iš Rytprūsių. Jis pats iš Krasnojarsko krašto buvo atvažiavęs į Maskvą ir įsiregistravo Vak. Vokietijos pasiuntinybėje. Tikimasi netrukus būsiant išleista dar apie 9.000 vokiečių Tačiau tiems, kuriems buvo primesta bolševikinė pilietybė arba kurie buvo pasidarę „be pilietybės asmenimis", tarp jų — žymiam Klaipėdos krašto vokiečių skaičiui, daroma sunkumų su išvykimu ir pareiškimu noro išvykti. Sovietų piliečiai ar ją gavusieji, paskelbta, neišleidžiami.

Į Bielefeldą Vak. Vokietijoje, pas savo gimines atvyko 70 senumo Klaipėdos krašto vokietis N. Krieg. Jis maždaug prieš mėnesį laiko iš Silutės atvažiavo į Vakarus. Jam išvykstant, pasiulikusieji visi maldavo „pasiimk drauge ir mus". Grįžusio pasakojimais rodo gyvą susidomėjimą ir vokiečių spauda, kuri spausdina jo nuotraukas ir svarbiausius pareiškimus. Kriego teigimu, gyvenimo sąlygos Šilutėje ir kitur yra sunkios. Iš visų reikalaujama dirbti, nes kas nedirba — turi mirti badu. Sunkiai dirbantieji kolchozuose valstiečiai už darbo dieną tegauna vos po pusantro rublio ir pusę kg grūdų, o už lengvesnius darbus moterims temoka tik po 50 kapeikų. Tuo tarpu rūkytos mėsos kg kaštuoja 35 rublius, geras kostiumas — 2.000 rublių. Tat savaime pasako, kokios ten gyvenimo ir uždarbio sąlygos. Maisto produktų dar ir dabar labai trūksta. Pasirinkti nėra iš ko, nes vietoje tebuvo tik viena duonos krautuvė. Žmogus džiaugiesi, jei jos iš viso dar gali gauti. Jis pats mėgino jau nuo 1948 m. išvykti į Vakarus, bet tik dabar, po 8 metų, pavyko laimingai tą tikslą pasiekti. Kai kurie iš Klaipėdos krašto vokiečių iš baimės priėmė sovietinę pilietybę. Vieni iš jų dirba Klaipėdoje buhalteriais arba kontoros darbus, bet ir jie teišgyvena labai kukliai.

* Okupantai Lietuvoje jau ir oficialiai įveda bolševikinę „darbo tarnybą". Iš viso į kolchozus numatoma šiemet vasarą pasiųsti per 35.000 žmonių. Tokia privaloma „dviejų savaičių žemės ūkio praktika" įvedama vyresniųjų klasių moksleiviams; šiemet ją atliks 8—jų ir 9—jų klasių mokiniai. Pats. K. Preikšas, „LTSR Ministerių Tarybos pirmininko pavaduotojas", pripažįsta, kad iš beveik 22.000 mokytojų, dirbančių šiuo metu mokyklose, apie 6.500 žmonių neturi atitinkamo pedagoginio išsilavinimo, o 3.000 iš tų pačių net niekur nieko nesimoko. Žmonės galvoja: ir kam jiems mokytis, jei jie, kaip partiniai, turi „įsisavinę mokslų mokslą" — ir gali tik kitus visur varinėti, komanduoti, skirti visokioms „darbo tarnyboms"...

* 1956. V. 25 okup. Lietuvos vidur. mokyklose prasidėjo egzaminai. Skelbiama, kad brandos egzaminus laiko per 7.600 abiturientų. Birželio 1 d. pradėjo baigiamuosius egzaminus laikyti beveik 37.000 7-jų klasių moksleivių. Iš viso skelbiama Lietuvoje šiemet buvus apie 410.000 moksleivių, kuriuos mokė beveik 22.000 mokytojų. Žemės ūkio akademijoj šiemet paruošta per 300 dipl. darbų. Per pirmąją gynimo dieną gerai įvertinti Algirdo Šermukšnio ir Stasio Karoso darbai.

* **Grįžusieji į laisvę lenkai** pasakoja, kad įvairiose darbo vergų stovyklose sutiko taip pat visą eilę kilusių iš Vilniaus krašto lenkų partizanų, kovojusių prieš bolševikus ir net prieš lietuvius. Omsko invalidų namuose laikomas Vilniaus un-to prof. Lukomskis, kuris buvo deportuotas į Rusiją su savo žmona ir dukra Danute. Vorkutoje yra laikomas kilęs iš Lietuvos lenkas St. Volskis. Ten taip pat laikomas lenkų buvusis karininkas A. Volnickis, kuriam pavyko pasprukti į Persiją. Bet ten jį rusai areštavo ir 1944 m. nuteisė 20 metų už „špionažą". Dabar jis Vorkutoje jau „laisvai įkurdintas". Nors ne vieno lenko giminės yra Vakaruose, bet jų vistiek neišleidžia į Vakarus. Kai kurie lenkai iš Rusijos paleidžiami į Vilniaus kraštą.

* E. gautosioms žiniomis, senelis vyskupas T. Matulionis grąžintas į Lietuvą iš senelių prieglaudos netoli Maskvos, kurioje ligi šiol buvo dėl senatvės laikomas. Laikinai yra sustojęs A. Panemunėje, kur ilsisi ir gydosi. Ar jam bus leista valdyti savąją Kaišiadorių vyskupiją, neturima žinių. Vyskupas T. Matulionis, dabar 83 metų amžiaus, paskiausiu metu buvo laikomas Zubovoj Polianoj. Ta vietovė yra Mordvos srity tarp Maskvos ir Penzos. Jis yra parėjęs Oršo ir Vladimiro kalėjimus. Bet ir po tiek kančių bei išgyvenimų vis dėlto jis yra išlikęs gyvas.

* Vysk. K. Paltarokas, kuris dėl savo amžiaus paskutiniu metu buvo silpnas, yra „išvykęs kažkur į Rusijos pietus gydytis". Ar jis pats savo noru pasirinko gydymosi vietą, ar jam buvo pasiūlyta ten išvažiuoti, tuo tarpu tikslių žinių neturima.

LIETUVIAI visame Pasaulyje

ELTOS ŽINIOS

AUSTRALIJA

* Kaip pranešama iš Australijos, Sovietai Australijoje vyriausybei atsakė, kad suinteresuotiems asmenims būsią leista išvykti pas savo gimines Australijon ir D. Britanijon, taip pat nebus daroma kliūčių „naujiesiems australams" aplankyti savo artimuosius Sov. Sąjungoje. Tuo būdu, tikimasi, kai kuriems, pabėgėliams būsią galima, tarpininkaujant australų vyriausybei, atsiimti savo gimines iš Sov. Sąjungos į Australiją. Bet abejojama, ar tai bus įmanoma padaryti platesniu mastu. Baiminamasi, kad šiuo būdu Maskva tik norės surinkti sau reikalingas informacijas apie politinius tremtinius. Gal ir išleis pas gimines vieną kitą senelį, tuo būdu stengdamiesi pasaulyje išsigarsinti savo „humaniškumu", tačiau netikima, kad galėtų išvykti visi, kurie norės. Juo labiau, kad paskutinė praktika rodo, kokių tiesiog terorinių priemonių bolševikai imasi terorizuodami svetur gyvenančius artimuosius ar gimines.

* Sydney un-tas Pajautai Daukutei suteikė B. A. laipsnį. Ji yra baigusi humanitarinių mokslų fakultetą, kuriame pagrindiniu dalyku studijavo germanistika, o šalutiniais — istoriją bei psichologiją ir prancūzų k. Daukutė uoliai reiškiasi Šviesos sambūryje, Santaros spaudos komisijoje ir apskritai lietuvių veikloje.

* Sydney m. un-tą baigė, gaudamas statybos inžinieriaus laipsnį, Alfredas Olšauskas. Šiuo metu inžinierium dirba valdinėj įstaigoj. Advokato teises neseniai yra gavęs vilnietis Stasys Čibiras, kuris taip pat sėkmingai reiškiasi lieuv. veikloje.

„Australijos Lietuvio" leidėjas J. Glušauskas, norėdamas sustiprinti kitus du Australijoje leidžiamus savaitraščius, būtent — J. Kalakonio

Pasaulio Lietuviai

redaguojamą „Mūsų Pastogę" ir Dr. kun. P. Bačinsko — „Tėviškės Aidus", pats nusprendė toliau nebeleisti „Australijos Lietuvio". Jis išeidavo du kartus per mėnesį. „A. L." leidykla yra surinkusi daug svarų Vasario 16 d. gimnazijai, Tautos Fondui, seneliams ir ligoniams šelpti Vokietijoje ir kitiems tautiniams bei kultūriniams reikalams.

* **Australų spauda plačiai rašė apie lietuvį Joną Vanagą**, kuris įkūrė Lobenthalio miesto muziejų. Kai kurie laikraščiai atsispaudė nuotrauką, vaizduojančią J. Vanagą šalia P. Australijos min. pirmininko Playfordo ir kt., pažymėdami, tai pirmas atsitikimas, kai naujasis ateivis susirūpino australų miesto istorinių dokumentų bei medžiagos surinkimu ir išsaugojimu. Vanagas yra buv. Lietuvos Geležinkelių Valdybos direktoriaus sūnus, o jo vyr. brolis buvo Užs. Reik. Ministerijos protokolo šefas.

* **Meno parodoje** gražiai buvo įvertintas ir lietuvis dail. Vl. Meškėnas. Parodoje dalyvavo apie 40 dailininkų. Dail. L. Žygas suruošė savo paveikslų parodą Adelaidėje. Jis iš viso yra nupiešęs 152 paveikslus ir dalyvavęs 11 meno parodų. Apie 20% pajamų, gautų už parodoje parduotus paveikslus, jis pažadėjo paskirti statyti Lietuvių namams Adelaidėje.

ANGLIJA

* **Pirmasis D. Britanijos lietuvių katalikų** kongresas posėdžiavo per Sekmines Lietuvių sodyboje. Dalyvavo apie 1.000 žmonių. Pravestas šūkiu: "Už geresnį pasaulį, visų lietuvių ir Lietuvos šviesesnę ateitį!" Iškilmingas mišias atlaikė vysk. V. Padolskis. Per pranešimus, sveikinimus ir kalbas mūsų tautiečiai paskatinti atsidėjus ugdyti savo dvasines vertybes ir rūpintis krašto išlaisvinimu. Paskaitą skaitė iš Romos nuvykęs prof. Z. Ivinskis, nušvietęs krikščionybės vaidmenį lietuvių gyvenimui ir tautinei kultūrai. Dabar tą įtaką okupantai stengiasi išnaikinti. Priimtojoj rezoliucijoj įsipareigota kovoti už geresnį pasaulį, rūpintis, kad jaunoji karta išliktų ištikima religiniams ir tautiniams idealams. Britanijos lietuviai įsipareigojo tęsti kovą už Lietuvos išlaisvinimą iki laimėjimo. Kongresas baigtas šiais žodžiais: „...kai visus pašauks Laisvės Varpas — mes grįšime į Laisvą Lietuvą!" Kongreso metu buvo suruošta taip pat graži meninė dalis. Kongresas paliko didelį įspūdį Brit. Lietuviams. Tai geriausias okupantams atsakymas į jų teigimus, kad dabar pavergtoje Tėvynėje „visi yra patenkinti — nes ten prasidėjęs naujas gyvenimas"...

ITALIJA

* Prof. Z. Ivinskis, kuris buvo išvykęs su vysk. V. Padolskiu į D. Britaniją ir ten gausingame Britanijos lietuvių katalikų kongrese skaitė paskaitą apie krikščionybės nuopelnus lietuvių tautai, jau vėl grįžo į savo studijinį ir mokslinį tiriamąjį darbą Vatikano archyvuose. D. Britanijoje jis pasakė visą eilę kalbų ir skaitė Britanijos lietuviams pranešimų. Britų Muziejuje taip pat susirado sau reikalingos mokslinės archyvinės medžiagos.

ISPANIJA

* **Š. m. gegužės 19 d. Madride** Dr. Z. Brinkis Katalikų Egzilų Gydytojų Sąjungos susirinkime skaitė paskaitą tema „Dabartinės tendencijos sveikatos reikalų tvarkyme". Susirinkimui vadovavo minėtos Sąjungos pirmininkas Dr. B. Fulgosi. Po paskaitos buvo gyvos diskusijos.

JUNGT. AMER. VALST.

* JAV LB-nės įstatai jau priimti. Jais labiau pabrėžtas Bendruomenės veiklos atrėmimas į Lietuvių Chartos dėsnius. Įstatais apylinkės valdybos renkamos 1 metams, apygardos — 2, Bendruomenės taryba, valdyba, kontrolės komisija ir garbės teismas — 3. Rūpinamasi sustiprinti Bendruomenės informaciją.

* Liet. Valstiečių Liaudininkų naująjį centro komitetą sudaro pirm. Dr. J. Pajaujis, vicepirmininkai L. Šmulkštys ir K. Škirpa, sekretorius J. Audėnas ir iždininkas Dr. M. Devenis. LVLS yra davus Vykd. Tarybos pirmininkę A. Devenienę ir Vliko Prezidiumo sekretorių H. Blazą.

* Liet. Stud. Sąjungos JAV-se centro valdybon yra išrinkti R. Kliorytė, V. Valaitis, D. Tallat-Kelpšaitė, T. Remeikis, K. Ječius, J. Karklys, J. Liubinskas; kontrolės komisijon — V. Kamantas, A. Vedeckas, R. Kontrimas; garbės teisman — A. Avižienis, A. Sužiedėlis ir R. Šilbajoris. Rinkimuose turėjo teisę balsuoti 692 nariai.

* Atsidėjus rūpinamasi tobulinti angliškai leidžiamą „Lituanus", kuris tarp JAV mokslo personalo, studentų ir kulturininkų turi gerą pasisekimą. JAV Liet. Bendruomenė įsipareigojo apmokėti apie 60% visų „Lituanus" leidimo išlaidų, kurios per metus siekia apie 2.500 dol. Likusieji 40% bandoma surinkti aukų pavidalu.

* **JAV ir Kanados lietuvių susiartinimo šventė šaukiama 1956 m. rugsėjo 1 — 3 d. d.** Šiuo metu atsidėjus ruošiamasi į JAV ir Kanados lietuvių kultūros kongresą bei dainų šventę. Jame per oficialią dalį vienas iš L. Enciklopedijos redaktorių, Dr. J. Girnius, skaitys paskaitą apie tautinę kultūrą kaip pagrindą lietuvybei išlaikyti. Darbai vyks šiose sekcijose: mokslo, literatūros, kalbos, muzikos, istorijos, akad. jaunimo ir kt. **Dainų šventėje dalyvauti įsiregistravo apie 40 chorų su 1.500 dainininkų.** Šventė bus garsinama taip pat tarp amerikiečių ir kanadiečių. Išsiuntinėti laiškai prezid. Eisenhoveriui, JAV senatoriams kongreso nariams, spaudai. Daugelis dainų bus perduodamos per radiją ir televiziją.

* **Pasaulio lietuvių seimui šaukti** sudarytas Vyr. Lokas iš 7 asmenų New Yorke, nes ten koncentruojasi daugumas pasaulinės reikšmės įstaigų ir interesų. Į jį įeina prel. J. Balkūnas, Dr. B. Nemickas, pulk. J. Šlepetys, A. Trečiokas, V. Vaitiekūnas, J. Pakalka, J. Makauskis. Ryšium su JAV vyriausybės organais palaikyti pakviesta Alto Inform. direktorė M. Kižytė.

* **Rudenį numatoma platinti Tautos Fondo** pasus ir Bendruomenės kartoteką laikys ir tvarkys gen. Lietuvos konsulatas New Yorke.

KANADA

* Su didelėmis iškilmėmis buvo Toronte pašventinta Prisikėlimo parapijos nauja liet. bažnyčia. Ta proga pasakytame pamoksle kard. Mc Guigan priminė sovietinę vergiją velkančią pavergtąją Lietuvą, skatindamas lietuvius būti ištikimus savo tėvų žemei ir jų tikėjimui. Per radiją žodį taręs gen. kons. V. Gylys nurodė dabartinę Lietuvos priespaudą, birželinių minėjimų reikšmę ir pranciškonų nuopelnus lietuvių tautai. Dar kalbėjo Prisikėlimo parapijos klebonas t. Bernardinas Grauslys ir parapijos komiteto pirmininkas adv. V. Užupis.

PRANCŪZIJA

*Centro ir Rytų Europos Komisijos posėdžiuose, kurių metu buvo svarstoma „Vakarų kraštų politika pavergtųjų atžvilgiu ryšium su pastaraisiais įvykiais", lietuviams atstovavo Dr. S. A. Bačkis ir prof. J. Baltrušaitis.

VOKIETIJA

* **Protestuoja prieš šventovių profanavimą.** 1956 m. birželio 1 — 3 d. d. Koenigsteine, netoli Frankfurto, vyko Europos ateitininkų sąskrydis. Dalyvavo iš Vokietijos, Prancūzijos ir Šveicarijos apie 70 atstovų. Sąskrydžio dalyvius Dr. P. Karvelis painformavo apie laisvinimo darbą ir ateities perspektyvas; prof. J. Eretas skaitė paskaitą apie tremtyje esančių lietuvių uždavinius savajai tautai ir vokiečių svečius, atvykusius pasižiūrėti Vasario 16 d. gimnazijos kuopos gražiai suruoštos meninės dalies, supažindino su lietuvių kalbos senumu bei jos grožiu; buv. ilgametis Jėzuitų gimnazijos direktorius t. J. Kipas, atvykęs iš Berlyno, laikė relig. susitelkimo valandą ir papasakojo pluoštą šviesių atsiminimų apie gyvenimą laisvojoje Lietuvoje. Paskaitą skaitė Dr. J. Norkaitis jr., iškilmingas pamaldas atlaikė kan. Dr. J. B. Končius, pamokslą pasakė — Dr. J. Navickas, pamaldas už žuvusius tėvynėje ir Sibiro tremty — t. A. Bernatonis. Sąskrydžio dalyviai pareiškė protestą prieš Vilniaus katedros ir kitų bažnyčių panaudojimą ne tiems tikslams, kuriems jos buvo skirtos. Amerikiečių vyriausybei ir tautai, taip pat JAV kat. episkopotui pareikšta nuoširdi padėka už lietuviams teikiamą paramą, Sąskrydžio suruošimu ypač daug rūpinosi dipl. inž. P. Narutis. Į naująją vadovybę išrinkti Dr. V. Literskis, kun. Dr. J. Petraitis ir Dr. K. Pemkus, daugiausia prisidėjęs prie antibolševikinės genocido parodos suruošimo. Sąskrydžio reikšmingesni momentai buvo A. Balso įrašyti į magnetono juosteles ir drauge su sveikinimu pavergtiesiems tėvynėje bei Sibire perduoti radijo bangomis.

TAIKA LAISVĖJE

NAUJA JĖGA KOVOJE SU SOVIETINE VERGIJA

Neseniai New Yorke susiorganizavo sovietų pavergtųjų tautų draugai amerikiečiai. Tai yra mišrus amerikiečių demokratų ir respublikonų sambūris padėti sovietų pavergtiesiems kraštams atgauti laisvę, siekti teisingos taikos laisvėje, kelti viešumon deportacijų ir vergų darbo nežmoniškumą, skatinti pagarbą asmens teisėms, stiprinti politinio tremtinio prieglaudos teisės neliečiamybę, kurią Sov. Sąjunga visaip laužo ir apeina.

Sambūrį sudaro įvairių profesijų, pašaukimų bei verslų amerikiečiai. Jo pirmininkas yra žinomas radijo komentatorius ir žurnalistas Christopher Emmet. Sambūriui priklauso: JV senatoriai Paul H. Douglas, Irving M. Ives, John F. Kennedy, Karl E. Mundt; kongresmanai Alvin M. Bentley, Thomas J. Dodd, Walther H. Judd, Eugen McCarthy, James C. Murray, Hugh Scott, Katharine St. George, James T. Tumulty; žurnalistai bei rašytojai Max Eaxstaan, Sydney Hook, Victor Lasky, S. M. Levitas, Eugen Lyons, David Martin, A. Wilfred May, Merlyn Pitzele, rev. Daniel J. Polling, Ralph de Toledano ir kt., mokslo atstovai — Amerikos Tyrimų Instituto prezidentas Leo Czerne, Broklyn College prezidentas Harry D. Gideonse, Hunter College prezidentas George N. Schuster; darbininkų unijų atstovai — Sal. B. Hoffman, Marx Lewis, Jay Lovestone, veteranų atstovai Francis J. McNamara, dr. James F. Slevin, organizacijų atstovai: International Rescue Committee prezidentas Angier Biddle Duke ir viceprezidentas Richard Salzmann, Sommitte of One Million (prieš komunistinės Kinijos priėmimą į JT) sekretorius Marvin Liebman bei iždininkas Frederick C. McKee, New Yorko advokatų buv. prezidentas Whittney N. Seymour, New Yorko liberalų partijos pirmininkas Murray Barron, finansininkai, prekybininkai, pramonininkai James T. Farell, Raphael Malsin, Sol Stein, Herbert Bayard Swope, moterų reprezentantė iš Rooseveltų giminės Mrs. Kermit Roosevelt, bažnyčios atstovai msgr. J. Balkūnas, rev. John Courtney Murray, S. J.

Su pavergtųjų tautų draugais ame- Amerikos Albanų Draugija, Amerikos Bulgarų Sąjunga, Amerikos Vengrų Federacija, Amerikos Latvių Draugija, Amerikos Lietuvių Taryba, Baltijos Moterų Taryba, Estų Tautinis Komitetas, Amerikos Rumunų Draugijų Susivienijimas, Amerikos Lenkų Kongresas, Ukrainiečių Kongreso Komitetas.

MASINĖ MANIFESTACIJA UŽ LAISVĘ

Gegužės m. 25 d. žinomoj New Yorko Town Hall salėje PTDA Sambūrio iniciatyva įvyko didžiulė manifestacija už laisvę. Susirinko per 1500 amerikiečių, daugiausia kilusių iš sovietų pavergtųjų kraštų. Manifestaciją pradėjo sambūrio pirmininkas Christopher Emmet, pakviesdamas ją pravesti International Rescue Committee prezidentą A. B. Duke. Solistei A. Skrebulytei sugiedojus "Star-Spangled Banner" ir msgr. J. Balkūnui sukalbėjus labai įspūdingą maldą, pirmas žodį tarti gavo kongresmanas H. Williams, jr. iš New Jersey. Glaustai pavaizdavęs Sov. Sąjungos politikos metodus, jis ypač pabrėžė asmens teisių apsaugos reikalą. Jį lyg ir pratęsdamas, generolas W. J. Donovan paryškino Sov. Sąjungos tremtinių susigrąžinimo propagandos tikslus, keldamas tremtinių teisinės, socialinės bei ūkinės padėties užtikrinimo reikalą. Po jo kalbos buvo priimta ir atitinkama rezoliucija.

Pagrindinis manifestacijos kalbėtojas buvo sen. W. F. Knowland. Jis priminė seną tiesą, kad nuolaidomis agresoriui ir pjo glostymu agresijos padariniai negali būti pašalinti. Todėl jis griežtai pasisakė prieš Sov. Sąjungos viršūnių kvietimą apsilankyti Jungtinėse Valstybėse, nes toks apsilankymas smarkiai silpnintų pavergtųjų laisvės viltis ir jų pasipriešinimui pavergėjui dvasią. Stalino nuvainikavimas nereiškia, kad komunizmas pasikeitė. Stalino bendrininkai tik pakeitė taktiką, bet nieko nepadarė Stalino užgrobimams atitaisyti, sulaužytoms sutartims atstatyti. Sen. Knowland stipriai pasisakė ir prieš komunistinės Kinijos pastangas tapti JT nariu. Gen. Anders sovietų pavergtų tautų vardu priminė, kad pavergtieji kraštai yra geriausi laisvės kovos sąjungininkai. Msgr. Balkūnas ir Emmet trumpai apibūdino Pavergtųjų Taut. Draugų Amerikiečių Sambūrio tikslus, kviesdami sambūrio pastangas paremti. Anot msgr. Balkūno šiokie sambūriai turi apimti visą Ameriką nuo Atlanto iki Pacifico. Jie nenurims tol, kol pavergtieji kraštai bus laisvi.

Susirinkimas priėmė specialią rezoliuciją del deportacijų iš Baltijos valstybių ir deklaraciją - rezoliuciją del sovietų pavergtųjų valstybių išlaisvinimo. Susirinkimo metu ukrainiečių vyrų choras "DOMKA" sugiedojo tris dainas. Manifestacija buvo baigta solistei Skarulytei sugiedojus "God Bless America" ir ortodoksų kun. dr. Florian Galdau suteikus palaiminimą. Nuo salės balkono leidosi Albanijos, Bulgarijos, Čekoslovakijos, Estijos, Latvijos, Lenkijos, Lietuvos, Rumunijos, Ukrainos, Vengrijos vėliavos. Scenos gilumoje buvo šūkis: "PEACE THROUGH FREEDOM".

Manifestaciją sveikino prezidentas Eisenhoweris, viceprezidentas Nixonas, New Yorko Valstybės Gubernatorius A. Harriman. Pastarasis, be to, Baltijos valstybių deportacijų sukakties proga atsiuntė specialų savo pareiškimą, kuris buvo taip pat manifestacijoje paskelbtas.

Vt. Vt.

Urugvajuje Lietuvos vardas gyvas

Dar nepamiršus įspūdingos manifestacijos komunizmo aukoms pagerbti, Lietuvos ir kitų Baltijos šalių vardas birželio 14 — 17 dienomis vėl nuskambėjo Montevideo spaudoje, radijo bangomis ir lietuvių kolonijos pastogėse. Jau birželio 14 d. dienraščiai paskelbė Prieš Komunizmą Kovojančių Tautų Komiteto atsišaukimą, primenantį Baltijos tautų gedulą, tragišką okupaciją ir genocidą tose šalyse ir raginantį urugvajiečius budėti savo laisvių sargyboje prieš komunistinės infiltracijos kėslus. Birželio 15 didysis "El Dia", per tiek metų virtęs jau lyg ir lietuvių dienraščiu, nuolatinio savo bendradarbio Verax'o įsidėjo vedamąjį „Kam skamba varpai". Atpasakojus lietuvių tautos gedulo prasmę, straipsnis baigiamas: „Laisvė nėra daloma, kaip nedalomas žmoniškumas. Jei kur pavergiamas nors vienas žmogus, nors viena tauta, tai liečia ir tavo tautą ir tave patį, nes esame toje pačioje žmonijoje". Lietuvių tautinio gedulo varpai todėl skamba ir tau ir visiems"... Kitas atspausdino vedamąjį „Lietuvos dramą prisimenant". Gražiai paminėjo svarbus „La Mañana" ir kiti.

PKKT Komiteto vardu jo pirmininkas p. J. P. Bartiez Bersetche išrūpino por Voz del Aire specialią radijo valandėlę, kurios programą sudarė atitinkamos kalbos ir lietuvių patriotinės dainos. Apie sovietinės okupacijos pradžią ir dabartį, apie lietuvių išsilaisvinimo pastangas jautrų žodį tarė Lietuvos Min. Dr. K. Graužinis, nuoširdus lietuvių draugas, p. Martinez ir latvių kolonijos atstovas. Kita radijinė programa buvo pravesta birželio 17 per nuolatinę liet. valandėlę radijofone Solis, iš kur vėl nuskambėjo ir politiko dr. Tomas Brena sintetinė paskaitėlė apie Lietuvą. Dr. Brena yra puikus kalbėtojas, tad jo nuoširdus ir gilus žodis apie Lietuvą buvo išgirstas su gyvu dėmesiu. Šioje programoje klausytojai pirmą kartą išgirdo partizanų dainą „Aš verkiau parymus"... p. L. Grišonienės su įsijautimu padainuotą.

Savo tarpe lietuviai pavergtą Tėvynę paminėjo gedulingomis pamaldomis Cerroje ir visuomeniniu aktu Liet. Kultūros Draugijoje birželio 17 d. čia visa eilė kalbėtojų. pradedant Min. dr. K. Graužiniu, p. Martinez, kun. dr. P. Dauginčiu, ir baigiant J. Jazausku, Kultūros Draugijos pirmininku, įvairias požiūriais iškėlė bolševikinio agresoriaus Lietuvai padarytą baisiąją skriaudą, apžvelgė taptautinius įvykius, duodančius vilčių pavergtosioms tautoms išsilaisvinti ir žadino tautiečių ryžtą šioje nelygioje kovoje budėti ir ištverti. V. Dorelio vedamas choras padainavo naujų dainų ir gausi publika, ramiai atsigavusi patriotinėse nuotaikose, išsiskirstė su giliais įspūdžiais. Aktui kultūringai vadovavo vietos jaunuolis J. Vaštakas. Buvo atsilankę latvių, ukrainiečių, lenkų, kroatų ir net kaukaziečių kolonijų atstovai.

Argentiniečiai aplankė Montevideo lietuvius

Birželio 23 ir 24 diena Montevideo lietuvių kolonijai liks tikrai atmintinės, istorinės dienos. Mat, pirmą kartą iš Buenos Aires atvyko čia vaidinti lietuvių „Vaidybos Meno Mėgėjų Būrelis" su keleta kitų svečių lietuvių. Šeštadienio vakare, vienoje iš didžiausių Montevideo salių — Salon Armenio, Agraciada 2846 — jis su dideliu pasisekimu suvaidino žinomąją trijų veiksmų komediją „Karolio tetą". Publika džiaugėsi ir plojo, stebėdamasi artistų geru įsijautimu į savo roles, tai užjausdama įsimylėjusius studentus nepsisekimuose, tai juokdamasi iš tariamosios milijonierės Karolio tetos, persirengusio jų draugo Babrio — pokštų, tai kvatodamasi iš įsimylėjusių dėl pinigėlio Karolio tetą dviejų senių pavyduliavimų.

Visi vaidintojai gerai atliko savo roles, jautėsi scenoje laisvai ir naturaliai. Ypatingai puikiai vaidino H. Bagdonas, atlikdamas sunkiai vyrams įkandamą tariamosios Karolio tetos vaidmenį. Vakarui lietuviškus rėmus davė pradžioje vaidinimo Lietuvių katal. choro su dideliu įsijautimu sudainuotos trys dainos — „Lėkčiau į Tėvynę", „Dobilai", ir „Laikas namo". Akompanuojančiam orkestrui grojant preliudijas, šias dainas artistiškai interpretavo p. Grėbliūnas. Gi pabaigoje jaunimas grakščiai pašoko liet. tautinius šokius: "Kepurinę, Oželį, Lenciūgėlį bei Malūną, ir Alė Miniauskaitė interpretavo Rytų šokį. O paskui visi dar ilgai linksminosi ir šoko.

Sekančią dieną, sekmadienį, per lietuvių kat. radijo valandėlę svečias jaunas muzikas R. Runimas su akordeonu meniškai išpildė lietuviškų dainų popuri ir savo kūrinėlį — „Piemenėlių polką". Per pietus, suruoštus parapijos salione svečių argentiniečių ir Jonų garbei, turėjome progos artimiau išsikalbėti su mūsų mielais svečiais. Pasakytose kalbose buvo išreikšta širdinga padėka jiems ir nuoširdus abiejų pusių noras palaikyti užmegztus ryšius tarp šių dviejų lietuvių bendruomenių.

Gi vakarop, Argentinos lietuviai artistai jaudino mūsų širdis patriotiška tragedija „Laisvės kaina". Ji buvo nekartą pertraukta plojimais. Jie taip gyvai vaidino, jog visa publika gyveno rusų kankinamųjų lietuvių jausmais.

Ne vienas ir ne viena šluostėsi iš akių riedančias ašaras. Paskui gyvasis paveikslas „Lietuvio viltis" meniškai išreiškė visų susirinkusių didįjį troškimą. Stebimės šių dviejų kūrinių autoriaus K. Runimo sugebėjimu atkurti pavergtųjų nuotaikas ir artistiškai režisuoti taip skirtingo pobūdžio veikalus, kaip komediją ir tragediją.

Nors mūsų raudonieji broliai, parsidavę Lietuvos pavergėjams, ir darė propagandą, ragindami neiti į vaidinimus, tačiau abu vakaru salės buvo pilnutėlės visų pažiūrų tautiečių. Mes esame mūsų broliams ir sesėms lietuviams iš Argentinos nuoširdžiai dėkingi už šį apsilankymą, pareikalavusį iš jų tiek pastangų ir aukų, bet suteikusį mums tiek dvasinio pasigėrėjimo ir tautinių paskatų.

P. D-is

PADĖKA URUGVAJAUS LIETUVIAMS

Per savo viešėjimo laiką Argentinos Lietuvių Vaidybos Meno Mėgėjų Būrelis padarė nemaža sunkumų Montevideo lietuviams. Visi mus gražiai priėmė, vaišino ir teikė visokeriopą pagelbą, todėl visi Montevideo lietuviai, kurie kuo nors prisidėjo prie mūsų priėmimo paliko mūsų amžinoje atmintyje, kuriems nerandame žodžių, kaip pareikšti padėką.

Ypatinga padėka priklauso Lietuvos Ministrui Pietų Amerikai p. dr. K. Graužiniui ir Poniai, Lietuvių Atstovybės sekretoriui p. A. Grišonui su Ponia, TT. Jezuitams, p.p. Vytautui Doreliui, F. Grigui, J. Sabaliauskui, P. Vetai, K. Vidžiui, St. Gusčiūnaitei de Alonso, A. Miniauskui, Grakaukienei ir Rey, E. Jusiui, J. Cesniulevičiui, J. Kabilnikui, Pr. Dobilevičiui, St. Godai, jų šeimoms ir visiems kitiems, kurių vardų nepamename. Visiems tariame nuoširdžiausią lietuvišką ačiū!

Arg. Liet. Vaidybos Meno Mėgėjų Būrelio vardu —
vedėjas **Kvirinas Runimas.**

SOVIETŲ DVIGUBAS MELAS

Daugelis mūsų dar labai gerai prsimename pirmąją sovietų okupaciją. Tuomet, skaitydami sovietiškąją spaudą ir klausydami įvairius komunistų pranešimus, kraipydavome galvą ir traukydavome pečiais — mes negalėdavome suprasti, kaip galima taip meluoti!

Prisiminkime tik sovietiškus „laisvus" balsavimus, „savanorišką" Lietuvos prisijungimą prie Sov. S-gos, arba komunistinę propagandą, kad sovietams atvykus krašto gerovė pradėjo šuoliais kilti, kai tikrumoj pragyvenimo lygis didžiausiais šuoliais smuko žemyn. Darbininkams buvo šaukiama, kad dabar jie esą išlaisvinti iš kapitalistų — plutokratų vergijos, o tikrumoj kiekvienas ir vargingiausias darbininkas matė, kad tik prie sovietų pateko į tikrą vergiją, turėjo dirbti sunkiausius darbus už bevertį atlyginimą. Sovietai garantavo pilną sąžinės laisvę, o tikrumoj milžinišku teroru pradėjo persekioti tikėjimą, užgniaudami sąžinės laisvę ir tt. Trumpai — melu buvo pagrįstas visas sovietų valdymas ir gyvenimas, pradedant Lietuvos „išlaisvinimu", baigiant "demokratiškiausia visame pasaulyje" Sov. S-gos konstitucija.

Tuomet mums atrodydavo labai keista — kam taip meluoti! Juk vistiek kiekvienas mato ir supranta, kad tai yra melas, kad Sov. S-goje viskas vyksta atvirkščiai kaip kad kalbama ar rašoma.

Nekitaip Sov. S-goje ir jos pavergtuose kraštuose yra ir šiandien. Ten pasikeitė tik džingischaniškų valdovų pavardės ir dalinai jų strategija, o visa kita paliko kaip buvę. Deja, su apgailestavimu reikia pasakyti, kad keistis pradėjo tik kaikurių mūsų tautiečių, gyvenančių svečiose šalyse, galvosena. Yra jau ir mūsų tarpe pradedančių svyruoti, kurie mano, o gal ištikrųjų Sov. S-gos politika - tikslai keičiasi... Yra net tokių, kurie jau pagalvoja, kad gal ir į Lietuvą grįžti nebūtų jau taip blogai! Gi dalis senųjų Lietuvos emigrantų Pietų Amerikoje, nors tik keletas, jau grįžta į Lietuvą...

Jeigu mūsų tautiečiai pradeda svyruoti, tai ką gi bekalbėti apie svetimuosius, kurie sovietų vergijos nėra pergyvenę savo kailiu? Štai naujausi sovietų dvigubos melagystės triukai, apsukę galvas ir didiesiems pasaulio politikams:

Sov. S-ga demobilizuoja 1,8 milijono savo kariuomenės; Leidžia savo piliečiams laisvai pasirinkti darbovietes; Panaikina darbo vergų stovyklas; Kalbama net apie nepriklausomybės suteikimą Pabaltijo kraštams... Atrodo, jog balandžio mėn. pradžioj sovietų paskelbti jaunimo „persodinimai", iš Ukrainos 180.000 ir iš Pabaltijo daugiau kaip 100.000, į minėtą 500.000 skaičių greičiausiai neįeina.

Ką gi reiškia tokie „persodinimai"? Tai reiškia, kad sovietai per trumpiausį laiką „sumedžioja" arti 1.000.000 naujų darbo vergų, be jokios teisės pasirinkti gyvenamąją vietą ar patinkamą darbą; vergų visam gyvenimui nuo pat jaunystės! Tai tau ir darbo vergų stovyklų panaikinimas... Drauge tai yra patvirtinimas, kokią „nepriklausomybę" sovietai žada suteikti Pabaltės valstybėms — juk tai tik milžiniška tautžudystė!

Kam gi prireikė sovietams tos naujos propagandos? Manau bus tiksli prielaida, kad to sovietams prireikė dėl dviejų priežasčių. Pirma — sovietai mato laisvųjų Vakarų pasaulio karinį stiprėjimą. Nors vakriečiai tarpusavyje daug kur nesutaria, tačiau vistiek kasdien stiprėja ir tuo pačiu pastoja sovietams kelią pavergti pasaulį be didelės rizikos. Todėl Vakarų susilpninimui dabar sovietai bando naują metodą, skelbdami, jog patys nusiginkluoją. Reiškia, tą turėtų daryti ir Vakarai. Ir jeigu Vakarai tam sovietų užliūliavimui pasiduotų, tai, atėjus momentui, sovietai be didelio vargo nusiaubtų visą pasaulį. Su liūdesiu reikia pripažinti, kad tam sovietų „taikingumui" yra patikinčių. Kaip pavyzdys — Vak. Vokietijos socialdemokratai, kurie griežtai pasisako prieš karinės prievolės įvedimą V. Vokietijoje ir reikalauja savo vyriausybę, kad išlaikytų tik visai mažytę samdytą kariuomenę, nes esą Sov. S-ga keičianti savo politiką, siekianti taikos ir nėra pavojinga. . .

Antra — Sov. S-gos naujoš propagandos išvystymas yra skirtas paveikti laisvojo pasaulio masių opinijai sovietams palankia linkme. Po II-jo Pasaulinio Karo geležinėje uždangoje atsiradę plyšiai ir milijonai tremtinių - pabėgėlių bei belaisvių parodė ir rodo pasauliui tikrąjį Sov. S-gos veidą. Jei prieš pask. karą apie gyvenimą Sov. Sąjungoj Vakaruose buvo kalbama lyg apie kažkokį neaiškų dalyką miglose, tai šiandien visame pasaulyje ir net plačiose masėse gerai žinoma, kad Sov. S-goje egzistuoja darbo stovyklos su milijonais vergų, kad S. S-goje kiekvienas darbo žmogus neturi teisės pasirinkti sau patinkamą darbą arba gyventi ten, kur jam būtų geriau; šiandien pasauliui yra žinoma, kad Sov. S-gą sudaro ne laisvi kraštai, bet pavergtos, laisvės trokštančios valstybės, bolševikų negirdėtu mastu išnaudojamos ir naikinamos, ir kad Sov. S-gos laikysena tuo pačiu grąso ir likusiam laisvam pasauliui. ..

Pažvelkime atydžiau į tuos sovietų "taikos ir žmoniškumo žygius" ir greitai pastebėsime, kad ten slypi tik dvigubas melas. Tik ką sovietams paskelbus nutarimą demobilizuoti 1,8 mil. karių, drauge buvo paskelbta, kad tie demobilizuotieji bus panaudoti kaip darbo jėga prie sunkiosios pramonės. O tai reiškia, jog bus dar daugiau sustiprinta ginklų gamyba ir tuo būdu Sov. S-gos karinis pajėgumas dar padidės. Iš kitų šaltinių patiriama, kad tie „demobilizuotieji" savo darbovietėse atliks karines pratybas ir turės ginklus. Reiškia, jie liks ir toliau kariais, tik kitu pavadinimu. Bet ir oficialioji kariuomenė vargiai besumažės — ją papildys naujais rekrutais, ir to nieks nežinos, nes sovietai save kontroliuoti neleidžia. Iš viso to nesunku suvokti sovietų dvigubas melas: jie savo karinio pajėgumo ne tik nesumažina, bet dar padidina.

Panašiai yra ir su darbo vergų stovyklų panakinimu, bei laisvu darbovietėse ar gyvenamosios vietos pasirinkimu. Tai tik Vakarams apgauti tušti žodžiai, užmaskavimui dar didesnės vergijos. Gal būt, sovietai pakeis darbo vergų stovyklų pavadinimus kokiomis nors „savanorių" ar "pataisos" darbo stovyklomis ir paleis į laisvę dalį jėgų netekusių, pasenusių darbo vergų. Bet štai kita medalio pusė: gegužės mėnesio antrojoj pusėj Sov. S-gos komunistų partijos centro komitetas ir ministerių taryba paskelbė naują akciją sumobilizavimui 500.000 komunistų jaunimo „svarbiems valstybės uždaviniams". Komsomolcų centro komiteto atsišaukimas savo tonu išduoda, kad jaunimo išsisukinėjimai nuo tų naujų prievolių nebus toleruojami! Ten pat pabrėžiama, kad naujas parėdymas laisvai pasirinkti darbovietę būsiąs „lenkiamas" tam tikra kryptimi, ypač jaunimui. Komsomolo dienos įsakyme pabrėžiama, kad šiuo kartu įpareigotieji bus siunčiami į Sibiro pramonės centrus ne gastrolėms, bet persodinami visam gyvenimui! Tam „persodinimui" daugiausiai bus panaudotas didžiųjų miestų komunistinis jaunimas, iš jų pirmoj eilėj įvairūs tarnautojai, mokytojai, prekybos organizacijų nariai ir net artistai, o Sibire jie turės dirbti tik kaip pagalbiniai darbininkai, statybos darbininkai, mašinistai ir panašiai.

Sovietai skelbia, kad tie 500.000 abiejų lyčių jaunimo jau iki sekančių metų pabaigos turės būti perkelti į Rytus, į pagrindines naujai kuriamos pramonės sritis, panaudoti naujų fabrikų, jėgainių, anglių ir rūdos kasyklų bei geležinkelių statybai.

To pasėkoj, laisvųjų Vakarų darbininkija, kurioj S. S-ga kitados rasdavo daug simpatijų ir kuri lemiamam momentui atėjus galėjo pavirsti pektąja kolona sovietų naudai, šiandien S. S-gos jau bijo ir neapkenčia. Ir pati komunistų partija Vakarų Valstybėse daug kur metai iš metų retėja, nustoja populiarumo, o kai kur net paskelbiama už įstatymo ribų. Be to, Sov. S-gos pažinimo ir jos grėsmės įtakoj, Vakarų valstybės pradėjo jungtis ir ginkluotis.

Štai pagrindinės priežastys sovietų „naujai" laikysenai! Kai jau sovietų „rojui" ir jų laisvės šūkiams niekas netiki, reikia ieškoti naujų šūkių, reikia prisipažinti net „klydus", reikia paskelbti naujas „laisvės", kad vėl suradus naujų pasekėjų, kad miglose savo veiksmus lengviau galėtų paslėpti. Didele dalimi ir pati Stalino niekinimo akcija vedama tam, kad lengviau įtikinus Vakarus neva pasikeitusia sovietų politika.

Mečys Musteikis (ELI)

— o —

* Į Pabaltijo „teatrinį pavasarį" Rygoje buvo pasiųsta didelė teatralų trupė iš Lietuvos. Lietuvos valst. dramos teatras parodė Kymantaitės dramą Vienuolio apysakos motyvais „Paskenduolę". Ateinančiais metais „teatrinį pavasarį" numatoma surengti Vilniuje.

PO SUNKIŲ VALANDŲ

BERNARDAS BRAZDŽIONIS

Po sunkių valandų kai sugrįšim
Į gimtuosius namus,
Ar pavasario žydinčios vyšnios,
Ar žiema sveikins mus?

Ar berasim ten motinos kapą,
Ar sesuo bus gyva,
Ar su rudenio krintančiais lapais
Verks visa Lietuva?

Ar nebus mūsų skausmas didysis
Vien tik lašas rasos,
Kai po kaimus ir klonius Dubysos
Vien mirtis tealsuos?

Ar be kryžių kapuos nepaklysim
Brolių mūs ir sūnų,
Po sunkių valandų kai sugrįšim,
Po sunkiųjų dienų?

Ar neverksim, kad tėviškės skundo
Nesiklausėm kurti,
Savanorių malda kad paskendo
Ne širdy, užmaršty:

„Būkit, broliai, tvirti, tartum plienas
Po ugnies, po karštos,
Ir te užmirštas jūsų nė vienas
Pakely nevaitos.

Te širdis jaučia plakančią širdį,
Tegu plaka su ja,
Ir parpuolusio šauksmą tegirdi
Tolimam kelyje.

Iš barakų, iš fabriko blokų,
Iš mirties apkasų
Te į tėviškės gimtąjį stogą
Veda žingsniai visų.

Neškit naštą, likimo uždėtą
Amžių rankos skaudžios,
Kad sutiktumėt rytą žvaigždėtą
Po nakties, po rūsčios!"

ŽIEMA LIETUVOJE

LLK PIRMININKO PRANEŠIMAS APIE SAVO KELIONĘ EUROPOJ

Š. m. balandžio 4 d. LLK pirmininkas V. Sidzikauskas išvyko į PJT sesiją Strasburge. Europoje dar prieš Strasburgo sesiją Paryžiuje su Lietuvos ministeriu S. Bačkiu, J. Lanskoranskiu ir kt. aptarė tarptautinę politinę padėtį, kaip ji atrodo pagal Europos nuotaikas. Tos nuotaikos apskritai yra pesimistinės ir pavergtųjų laisvės kovai nėra palankios.

Pati PJT sesija Strasburge vertintina pozityviai ir praėjo pakilia nuotaika.. Nors oficialūs Prancūzijos sluogsniai sesijos atžvilgiu laikosi šaltokai, o min Pineau Europos Tarybos posėdyje net priekaištingų užuominų egzilų atžvilgiu padarė, tai spauda, politinės organizacijos ir parlamentiniai sluogsniai PJT veiklą Strasburgo sesijos proga labai palankiai sutiko. Tuo būdu PJT sesija Strasburge labai prisidėjo prie pavergtųjų kraštų bylos išgarsinimo. PJT delegacijų pirmininkai dalyvavo specialiame Europos Patariamojo Seimo Komisijos Europos Taryboje Nedalyvaujančių Kraštų Reikalams posėdyje. Komisijos pir-kas Wistrandas yra didžiai palankus ir Baltijos valstybėms.

Strasburge Europos Tarybos posėdžių metu LLK pir-kas turėjo progos susitikti ir V. Vokietijos Užsienių Reikalų Ministeriu V. Brentano, CDU įžymiu veikėju Puenderiu ir v. Brentano bendradarbiu v. Bismarcku.

Po Strasburge sesijos lankydamasis Vokietijoje LLK pirmininkas lankėsi Muenchene, kalbėjo bent penkis kartus per Amerikos Balsą ir lankėsi pas FEC atstovą Vokietijai, Austrijai ir Skandinavijai r. Harold Shantz, pristatydamas jam VT atstovus.

Bonnoje turėjo išsamų pasikalbėjimą su Užs. Reikalų Ministerijos Rytų Skyriaus laikiniu direktorium B. Meissneriu, kuris pažadėjo V. Vokietijos paramą Baltijos valstybių Laisvosios Europos Radijo valandėlėms. Buvo pasikalbėjime paliesti ir Lietuvos atstovavimo Bonnoje reikalai. Bonnoje LLK pirmininkas matėsi ir su dr. Windecker, kontraversine figūra Vokiečių - Baltiečių Draugijos reikaluose, daugiau vadinamų „Landsmannschaftų" reprezentantu, kaip V. Vokietijos sprendžiamųjų sluogsnių.

Daug lietuviško entuziazmo LLK pirm. radęs Vasario 16-sios gimnazijoje. Ši lietuvybės sala remtina ir išlaikytina visomis galimomis laisvųjų lietuvių pastangomis. Rimtai svarstytinas klausimas, ar nebūtų tikslinga Amerikos lietuviams pagalvoti apie savo vaikų atidavimą Vasario 16-sios gimnazijon.

Iš Vokietijos LLK pirmininkas lankėsi Šveicarijoje. Šveicarijos lietuvių bendruomenė jaučiasi truputį lyg nuskriausta, nes del savo nuošalumo ir negausumo retai kieno aplankoma. Šveicarijoj esama apie 100 lietuvių. Šveicarijoj LLK pirmininkas buvo susitikęs su energingu, gyvos minties „Die Tat" dienraščio vienu iš redaktorių, kuris kėlė mintį, kad egzilai neturi tenkintis tik pliku reikalavimu atstatyti pavergtų valstybių nepriklausomybę. Tatai platesnio atgarsio nekelia. Reik prie laisvinimo bylos naujo priėjimo, kuris sudomintų europietį, kuriam Rytų Europos regione nepriklausomybės metais buvę nesutarimai yra palikę nekokių prisiminimų.

Iš Šveicarijos LLK pir-kas lankėsi vėl Paryžiuje ir buvo susitikęs su Prancūzijos Senato vicepirmininku Mr. Pezet, su Užs. Reik. Min-jos Politinio Dep-to ir Europos Reikalų Dep-to direktoriais. Apskritai Prancūzijos gerai informuotų sluogsnių nuomone dabartiniai Sov. Sąjungos įvykiai yra daugiau kas, kaip vien taktiniai ėjimai. Aplamai dabartinė tarptautinė padėtis Baltijos valstybių atžvilgiu kaip ir visą laiką esanti pilna pavojų.

Iš Prancūzijos LLK pir-kas buvo pasukęs į Londoną. Aplankė min. B. K. Balutį ir dalyvavo Britanijos lietuvių katalikų kongrese. Kongresas tikrai buvo įspūdingas ir gausus. Bulganino ir Chruščiovo vizitas Londone pavergtųjų kraštų o ypatingai Baltijos valstybių atžvilgiu buvęs naudingas ta prasme, kad prablaivęs daugelio anglų prosovietinį galvojimą ir atskleidęs pavergtųjų kraštų tikrą padėtį. Tai buvusi pavergtiesiems neužsakyta keliolikos tūkstančių svarų vertės propaganda pavergtųjų naudai.

Apskritai savo kelionės rezultatais ir PJT sesijos darbais LLK pirmininkas yra patenkintas. Lietuvos delegacija PJT reiškėsi labai vaisingai ir darniai. Jaunų jėgų įtraukimas į delegacijos sudėtį tikrai gražiai pasiteisino. Dr. Z. Brinkis susidarė gerą opiniją.

LLK pirmininkas grįžo ė New Yorką gegužės 31 d. ir birželio 4 d. LLK posėdyje, dalyvaujant be LLK narių ir Vliko prezidiumui, konsului V. Stašinskui, LAIC direktorei M. Kižytei ir keletui lietuvių spaudos atstovų padarė savo kelionės rezultatų įdomią apžvalgą. Kor.

— o —

* Bolševikai prisipažįsta, jog visur dar yra daug netvarkos ir apsileidimo. Štai Palangoje stovi suraustos gatvės, užvilkinti vandentiekio ir kanalizacijos darbai. Druskininkuose — dar blogiau: ten kanalizacijos visai nėra. Vilkinama naujos purvo vonių gydyklos statyba. Aplamai, Trakuose negausi valtelės pasiirstyti po ežerą. Vaiakumpiuose patalpos blogai apšildomos, nešvaru, paplūdimy trūksta paprasčiausios tvarkos. Kauniečiai poilsio dienomis neturi priemonių nuvykti į Kačerginę ar Kulautuvą.

* Paskirtas "LTSR Valstyb. Statybos ir Architektūros Reikalų Komiteto pirmininku" prie Ministerių Tarybos St. Vabalevičius yra apie 50 m. amžiaus, kaunietis, mokslus baigęs Vakaruose dėl statybos blogų reikalų Lietuvoje.

SEKMADIENIO RIMČIAI

SOCIALINIAIS KLAUSIMAIS

DARBININKŲ IR DARBDAVIŲ PAREIGOS

Tarnai yra palyginti gana artimuose santykiuose su savo darbo davėjais arba šeimininkais. Drauge su juo ir jo šeimos nariais jie sudaro tam tikrą atskirą vienetą, kurs vadinasi šeimyna, ir gyvena bendrą gyvenimą. Ne taip yra su darbininkais. Jie tik atlieka darbdavio pavestus jiems darbus, bet į glaudesnius santykius su juo ir jo šeimos nariais nesueina, jo šeimynos nariais netampa. Kaip jie darbdaviui, taip ir darbdavys jiems turi tam tikrų pareigų. Jos dalimi panašios į tarnų ir šeimininkų pareigas, dalimi nuo jų skiriasi.

DARBININKŲ PAREIGOS

1. Darbininkai privalo:

a) griežtai laikytis laisvai padarytoje, teisingoje darbo sutartyje nustatytų sąlygų;

Jei kas vargo spaudžiamas apsiėmė dirbti už mažesnį atlyginimą, negu reikalauja teisingumas, tas nėra įpareigotas laikytis sutarties, nes nėra ją **laisvai** padaręs. Kas arba pats savaime arba veržiamas sutiko dirbti sekmadieniais ir šventadieniais, tas neturi pareigos tomis dienomis dirbti, kadangi sutartis nebuvo **teisinga**; nebent darbdavys turėtų atitinkamai svarbią priežastį ir tomis dienomis reikalauti darbo.

b) vengti viso to, kas galėtų padaryti darbdaviui nuostolių;

Todėl privalo darbininkai paskirtuosius darbus atlikinėti sąžiningai ir su reikiamu atsidėjimu, vadinasi, neleisti veltui laiko, netinginiauti; darbo įrankių negadinti, nenaikinti ir saugoti juos, kad nepražūtų.

c) vengti kelti riaušes prieš darbdavį ir neteisingai steikuoti.

STREIKO SĄVOKA

2. Streikas yra tada, kai daugelis tos pačios įmonės darbininkų, tarp savęs susitarę, nutraukia darbą, norėdami tuo pasiekti tam tikrų savo tikslų.

Jei tik vienas ar kitas darbininkas liaujasi dirbęs, aišku, streiko dar nėra. Taip pat dar ne streikas, jei ir didesnis darbininkų skaičius meta darbą, bet daro tai tarp savęs nesusitarę. Nėra reikalo, kad visi įmonės darbininkai paliautų dirbę — pakanka didelės jų dalies. Susitarimas nutraukti darbą gali įvykti įvairiais būdais. Dažniausiai tai būva darbininkų atstovybės ar vadų nutarimas, kurs paskelbiamas darbininkams. Tikslai, kurių norima pasiekti streikuojant, gali būti visokie, sakysime, atlyginimo padidinimas, darbo sąlygų pagerinimas, darbo valandų skaičiaus sumažinimas ir pan.

SREIKO LEISTINUMAS

3. Nors streikas ne kartą yra galinga priemonė pagerinti darbininkų būviui, tačiau iš jo eina nemaža ir pikto tiek patiems darbininkams, tiek darbdaviams, tiek plačiai visuomenei. Todėl jo imtis tegalima esant vien labai svarbiai priežasčiai.

Streikas dviašmenis ginklas. Iš vienos pusės darbininkai apgina juo savo turimas teises ar iškovoja naujų. Tai, aišku, geras dalykas. Bet iš kitos pusės kyla iš jo nemaža pikto. Visų pirma patiems darbininkams. Juk bestreikuodami, jie nieko neuždirba. O gyventi reikia. Tad, jei neturi santaupų, tuojau patenka patys ir jų šeimos į didžiausią skurdą su visais jo palydovais: badu, ligomis ir k.. Gi, jeigu turi kiek susitaupę, tai greitai sudyla, ir, jei streikas užsitęsia, skurdas vis tiek neišvengiamas. Eina iš streiko pikto ir darbdaviams. Juk, viena, sustojus įmonei, jie nieko iš jos nebegauna. Gi reikia mokėti mokesčius, ar už dažniausiai pasiskolintą kapitalą nuošimčius. Antra, ne kartą sugenda nebenaudojamos žaliavos ar greitam suvartojimui skirtieji gaminiai. Trečia, įmonė, nebeaprūpindama per kurį laiką, ypač užsienio rinkų dažnai suvis jų netenka. Tad darbdavių nuostoliai būva žymūs. Patiria pikto iš streiko ir visuomenė, nes sustojus įmonei, ji netenka reikalingų, ne kartą tiesiog būtinų jos gaminių. Be to, ant jos gula našta šelpti skurde atsidūrusius streikuojančiuosius. Taip dalykams esant, suprantama, kad streiko griebtis tegalima vien tada kai yra atitinkamai svarbi priežastis, ir tai jau paskutinojoje, atseit, kai jau buvo pavartotos visos švelnesnės priemonės pasiekti numatytam tikslui, bet nedavė vaisių.

TEISINGUMAS STREIKUOJANT

4. Streikuojant, reikia griežtai laikytis teisingumo. Todėl:

a) siekti vien teisingo tikslo;

Toks tikslas tėra tik darbininkų būvio pagerinimas. Ne kartą, mat, pasitaiko, kad arba darbininkų užmokestis būva mažesnis negu teisingai jiems priklauso, arba darbo sąlygos pernelyg sunkios, arba darbas iš tikro per daug ilgas, o darbdavys atsisako gražumu visa tai pakeisti. Darbininkai tad gali imtis streiko, kad juo išsikovotų tai, kas jiems teisingai priklauso. Visokie kiti streiko tikslai, kaip sakysime, išsireikalauti didesnio negu teisingai priklauso atlyginimo, ar pareikšti simpatiją kitiems streikuojantiems, ar parodyti savo susiklausymą ir galią ir pan., yra neteisingi ir todėl griežtai vengtini.

b) sreiko metu nieko neteisingo nedaryti.

Todėl nenaikinti ir negadinti to, kas priklauso įmonei, kaip pvz., darbo įrankių, žaliavų ir pan.; priešarta ir grūmojimais netraukti į streiką norinčius tęsti darbą darbininkus; nekelti riaušių ir t. t.

Darbininkų nuodėmės

5. Darbininkai nusikalsta savo pareigoms, kai:

a) tingiai, apsileidusiai atlieka darbą;

b) naikina, gadina darbo įrankius ar darbdaviui priklausanius daiktus;

c) kelia riaušes prieš darbdavį ar neteisingai streikuoja;

d) neteisingai elgiasi streiko metu.

Nusikalsdami savo pareigoms, darbininkai, aišku, padaro darbdaviui nuostolių. Juos, be abejo, privalo atlyginti.

APIE DARBDAVIŲ PAREIGAS

Darbdavių pareigos

1. Darbdaviai privalo:

a) žiūrėti, kad darbovietėje būtų tinkamai apsaugota darbininkų gyvybė ir sveikata;

b) neleisti darbovietėje nieko, kas kenktų darbininkų sielai;

c) įgalinti darbininkus atlikinėti savo religines pareigas;

d) duoti darbininkams teisingą atlyginimą;

Koks atlyginimas yra teisingas, tai matysime paskiau, kai žvelgsime į sutartis.

e) teikti pagelbos varge atsidūrusiems darbininkams.

Apskritai, darbdavys turi gerbti darbininkus, kaip lygius su juo pačiu žmones, o anaiptol nelaikyti jų tik kokiais gėrybėms gaminti įrankiais. Naudodamasis jų jėgomis, jis sueina su jais į kiek artimesnius santykius, negu su kitais žmonėmis. Todėl jis privalo juos labiau negu kitus, atjausti bei užjausti ir reikale jiems padėti.

Darbdavių nuodėmės

2. Darbdaviai nusikalsta savo pareigoms:

a) kai tinkamai nežiūri, kad darbovietėje nenukentėtų darbininkų gyvybė ar sveikata;

Vadinasi, kai verčia juos dirbti gyvybei ar sveikatai žalingose vietose; ar sveikatai bei gyvybei pavojingose aplinkybėse; ar atlikinėti sveikatai ir gyvybei kenksmingus darbus ir pan.

b) kai nekreipia dėmesio į darbininkų sielos reikalus darbovietėje;

Atseit, kai priima į darbą asmenis, kurie kitus piktina ar gadina ar jų neatleidžia iš darbo; kai be atitinkamų apsaugos priemonių verčia drauge dirbti abiejų lyčių, ypač jaunesniojo amžiaus, asmenis ir pan.

c) kai verčia darbininkus dirbti sekmadieniais ir šventadieniais;

Jei yra būtinas reikalas dirbti taip pat ir tomis dienomis, darbdavys privalo įgalinti darbininkus išklausyti bent šv. mišių.

d) kai nesumoka darbininkams reikiamu laiku teisingo atlyginimo;

Žinoma, didžiausia kaltė nusukti visiškai darbininkams atlyginimą. Tai viena iš šaukiančiųjų į dangų keršto nuodėmių. Bet nemaža taip pat kaltė yra duoti menkesnį atlyginimą, negu teisingai priklauso, ar laiku jo nesumokėti, ar vietoje atlyginimo duoti įmonės gaminių, (nebent būtų taip laisvai susitarta).

e) kai patekusiems į vargą darbininkams nė kiek nesistengia padėti.

Tuo įžeidžia jis ne teisingumo, bet tik artimo meilės dorybę, ir pareigos atsilyginti už tai nėra. Bet visur, kur tik jis, neatlikdamas savo pareigų, nusikalsta teisingumui, turi griežtą pareigą atsilyginti.

Iš knygos **„Dievas ir Žmogus"**.

Magdelena — Carlo Dolci paveikslas Uffizi galerijoje, Florencijoje.

RIMTĄ BANDYMĄ PRADĖJUS

Sąjungos Fondas, įsteigtas Argentinos Lietuvių Prekybininkų ir Pramoninkų Sąjungos narių ir prijaučiančių, susilaukė visuotino susidomėjimo ir, drauge, nemaža klaustukų.

Be abejo, mūsų gyvenime nėra įprasta, kad keliolika tautiečių per kelias dienas sukeltų arti 200.000.— pesų rimtam sumanymui. Šis reiškinys tikrai vertas dėmesio ir apmąstymo. Jis vaizdžiai įrodo, kad reikalas yra pastatytas ant tinkamų pamatų ir kad mūsų pramonininkai nesivaržo parodyti savo finansinį pajėgumą, kai yra pasitikėjimo ir kai siekiamas tikslas atitinka daugumos pageidavimus.

Kalbant apie Argentinos lietuvių prekybininkus ir pramonininkus, tenka išaiškinti dažnai iškylantį nesusipratimą. Mūsų tarpe nerandame iš plačiosios visuomenės išsiskiriančių, sunkiai pasiekiamų milijonierių, kapitalistų ar „karalių" amerikiečių pavyzdžiu. Manyčiau, kad, beveik be išimčių, nė vienas iš jų savo turto nepaveldėjo kitais lengvais būdais. Visi tautiečiai, kurie šiandien turi savo įmones, nuosavybes, automobilius, viso to pasiekė išimtinai savo rankų darbu, savo sugebėjimų dėka. Lietuviškas darbštumas, sumanumas, ištvermė yra vienintelis šaltinis tų medžiaginių gėrybių, kurias šiandien matome. Dar ir dabar daugelis lietuviškų įmonių savininkų dirba ilgiau ir sunkiau už savo darbininkus, dažnai iki vėlaus vakaro neišeidami iš savo dirbtuvių ar krautuvių. Turime reikalo, todėl, ne su prašmatniais kapitalistais, bet su tikrais darbo žmonėmis, kurie vispusiškai pažįsta gyvenimą, yra matę šilto ir šalto, žino pinigo vertę ir moka jį panaudoti.

Tokių tautiečių mūsų tarpe turime šimtus. Yra taip pat šimtai, o gal ir tūkstančiai, kitų, kurie, nebūdami įmonių savininkais, eina atsakomingas pareigas kitose pramonės ir prekybos įmonėse. Visi žinome, kad labai nedidelė jų dalis priklauso lietuviškoms organizacijoms. Jų finansinis pajėgumas lietuvybės atžvilgiu, todėl, yra bevertis.

ALPPSąjungos steigėjai, suprasdami šią padėtį, pasiryžo sujungti, suartinti daugumą tautiečių, pasireiškiančių prekybos ir pramonės srityse, dviem pagrindiniais tikslais:

1 — Tarpusavio medžiaginio bendravimo, ir stiprėjimo, ir

2 — Rėmimo, sujungtomis pajėgomis, naudingų lietuviškų darbų ir reikalų.

Yra aišku, kad svarbiausia sąlyga sėkmingam Sąjungos veikimui yra nuosavas centras, nuosava būstinė. Tas centras turi atitikti skaitlingo mūsų visuomenės sluogsnio reikalavimus ir tai užduočiai, kuriai jis bus skirtas, įkurto Sąjungos Fondo tikslas ir yra tokio centro ar klubo siekti. Pagrindinė Fondo lėšų dalis yra numatoma sukelti paskolų būdu.

Tenka pažymėti, kad Sąjungos, o dabar Fondo steigėjai, nesigaili nei laiko, nei lėšų nei rūpesčių numatomų tikslų siekiant. Asmeniškai kiekvienas iš jų pakankamai gerai įsikūręs, turi savo nuosavybes, turi atdaras duris į geriausius vietinius klubus, kooperatyvus, finansines įstaigas. Jų giliausiu įsitikinimu, tačiau, Argentinos lietuvių prekybininkai ir pramonininkai, visa mūsų pasiturinčioji visuomenė, nebegali pasilikti palaida, išmėtyta, pairusi. Mūsų tautinė savigarba, mūsų jaunimo ateitis reikalauja, kad, sujungę mūsų medžiaginius išteklius ir nieko neapsunkindami, sukurtumėm tai, ką šiame krašte seniai jau turi kitos tautinės visuomenės, kiti pram. ir prek. sąjūdžiai.

Sąjungos Fondu yra duodamas tikrai vertingas įrodymas tų gerų norų ir pasiryžimo. Nuo mūsų visuomenės priklausys tolimesnės išvados.

Sąjungos ir Sąjungos Fondo steigėjai puikiai suprānta, kad ne viskas rožėmis klota ir yra tam pasiruošę.

Tebepasitaiko tautiečių, kurie žvairuoja į Sąjungą del jos vardo. Girdi, kam būtinai pramonininkų ir prekybininkų sąjunga... Jei aš ne „pramonininkas", man ten kelio nėra... Aišku, visų nepatenkinsi, visiems „visų vardu" sąjungos neįsteigsi. ALPPSai vardas duotas pagal jos steigėjus ir platu pobūdį, o Sąjungos durys, pagal įstatus, yra atidarytos „visiems tautiečiams, kurie pasireiškia pram. ir prek. srityse". Kaip matome, kelias niekam neužkeltas.

Yra savanaudžių, kurie širsta negalėdami pasinaudoti ar panaudoti Sąjungos ir jos narių išteklius. Šie asmenys jau yra gerai pažįstami ir jų pastangos pakenkti vien atsisuks prieš juos pačius.

Sąjungos Fondas yra rimtas ir kartu labai įdomus bandymas mūsų susipratusiai visuomenei, skaitlingam sluogsniui tautiečių, kurie savo patyrimu pažįsta suvienytų ekonominių pajėgų galią. Bandymui pavykus, gausime įsitikinti, kad plataus masto visuomeninis darbas tikrai apsimoka, kad pora tūkstančių pesų, kiekvieno įdėtų į lietuvišką reikalą, atneša tikrai puikius vaisius.

Baigiant, trumpa pastaba del santykių su kitom lietuviškom organizacijom. Iš viso vien apie 10% Argentinos lietuvių priklauso mūsų draugijom, dar mažiau jose gyvai pasireiškia. ALPPS siekia apjungti kaip tik tuos, kurie dabar laikosi nuošaliai nuo lietuviško gyvenimo. Savo sumanymų vykdyme, todėl ALPPS ne tik kad nepastoja kelio ir nekenkia veikiančiom draugijom, bet priešingai, greta jų atlieka svarbų lietuvišką darbą. Teko girdėti keistų nuomonių, kad, girdi, tegul prekybininkai ir pramonininkai pirma sudeda pinigus vienam ar kitam, o paskui tegul daro, kas patinka... Panašus „nurodymas" tolygus patarimui pastatyti po namus visiems kaimynams, o paskui, jei lieka iš ko, ir sau būdą gale lauko... Apart nerimtumo, toks svetimų pinigų „skirstymas" parodo taipgi sąžiningumo stoką.

Kiekvienu atveju pravartu nepamiršti, kad sveikos varžybos visose gyvenimo srityse visad išeina į naudą. Varžybų dėka gimsta naujos mintys, nauji darbai, išsivysto galingos įmonės, pasiekiama sparčios pažangos ir pilno klestėjimo. Argentinos lietuvių kolonijai viso to tikrai reikalinga.

Leonardas Sruoga

1956 - VI - 21 d.

KULTŪRINĖ KRONIKA

* JAV ir Kanados Lietuvių Kultūros Kongresu, kuris šaukiamas birželio 30 d. čikagoje, lietuvių susidomėjimas gyvas. Neabejojama, kad jis žymiai prisidės prie kultūros reikalų išjudinimo ir pačios veiklos sustiprinimo. Per iškilmingąjį posėdį paskaitą „Tautinė lietuvių kultūra — mūsų tautos išlikimo pagrindas" skaitys Liet. Enciklop. redaktorius Dr. J. Girnius, o per antrąjį plenumo posėdį „Tautinės kultūros išlaikymo būdai ir priemonės" — Kanados LB Kultūros Fondo pirmininkė I. Matusevičiūtė. Paskiau bus priimamos rezoliucijos.

* „Nida" D. Britanijoje leidiniu Nr. 12 yra išleidusi Albino Baranausko noveles „Sniego platumos", turinčias 274 puslapius. Pasaulio Lietuvių žinyno ruošiamas naujas patobulintas leidimas. Jis bus lietuviškai ir angliškai, turės platų skyrių apie lietuvių tautą, Lietuvos istoriją, kultūrą, išsamų sąrašą kitomis kalbomis leidinių apie Lietuvą etc. JAV-se ruošiamai dainų šventei atminti leidžiamas spausdintas leidinys. Prof. J. Eretas jau baigė pirmąją redakciją monografijos apie St. Šalkauskį, paskutinį Vyt. D. Un-to rektorių.

* Baltų Draugijos Vokietijoje vokiškai leidžiamos informacijos Nr. 3(7) pirmoj vietoj paskelbė A. Baldaus išverstą į vokiečių k. Maironio eilėraštį „Ant Birutės kalno", davė spaudos atsiliepimus apie suruoštąsias kultūros dienas ir kt. iš vokiečių bei pabaltiečių gyvenimo aktualijų. Draugija ruošiasi išleisti lietuvių, latvių ir estų liaudies dainų rinkinį, kuriame, be teksto originaliosiomis kalbomis, būtų duoti jų vertimai vokiškai su gaidomis. Taip pat projektuojama pabaltiečių leidinių po 1945 m. paroda.

* Birželio 8 d. Paryžiuje atidaryta „šiandieninės tapybos paroda, kurion su savo kūriniais dalyvauti buvo taip pat pakviestas dail. V. Kasiulis. Jis yra taip pat suruošęs atskirą savo darbų parodą. Meno kritikai dail. V. Kasiulio darbus labai teigiamai vertina. Tai vienas iš aukščiausiai iškilusių mūsų dailininkų. Dail. V. Kasiulis kviečiamas atlikti kai kuriuos reikšmingus darbus JAV-se. Savo kūrinių parodą turės ir New Yorke.

H. Šalkausko — A. Šimkūno meno parodą Sydney mieste atidarė Contemporray Art Society of Australia pirmininkas Weaver Hawkins, pasidžiaugęs šių dviejų lietuvių dailininkų darbais. Paroda truko iki birželio 18 d.

SKAUTŲ SKYRIŲ

veda

REDAKCINĖ KOMISIJA

Paskutinės Jūrų Skautų buriavimo dienos Lietuvoj

P. L. Sk. S. Jūrų skyriaus vedėjas jūrų skaut. brolis L. Knopf-mileris sutiko Argentinos lietuvių skautus laiks nuo laiko informuoti apie jūrų skautų gyvenimą ir jų veiklą. Visiems čia gyvenantiems skautams ir maloniems skautų skyriaus skaitytojams siunčia jis gero vėjo ateičiai.

Čia spausdinama skaut. prisiųstą straipsnį apie tragiškąsias raudonosios okupacijos dienas, kurias pergyveno jūrų skautai ir jų pastatai. Red. Kol.

Netekus Klaipėdos, Lietuvos Jūrų Skautai perburiuoja iš Klaipėdos į Šventosios uostą savo laivus „Baltąją Leliją", „Budi I" ir "Budi II". Mūsų pajūris dar yra laisvas, ir nors jis smarkiai sumažėja dėl netekimo Klaipėdos uosto, bet jūrų skautai dar su didesniu pasiryžimu ir energija dirba pasišventę gražiai idėjai: "Lietuva — jūrinė valstybė". Šventosios uoste dar organizuojami jūrų skautų kursai. Kursų užbaigimo proga, didele ir gražia jachta "Šaulys", priklausiusiai Šaulių Sąjungai, Jūrų Skautai pasileidžia į tolimą kelionę Gotlandą, Švedijon. "Hajų" klasės valtimis atliekamos paskutinės kelionės į Latviją, nes niekas dar nežinojo, kad jau greitai turės atsisakyti ir užmiršti apie buriavimo sportą. ...

... Raudonoji armija okupuoja Nepriklausomą Lietuvą, — buriavimas suvaržomas. Uoste molų galuose pastatoma rusų ginkluota sargyba ir jūroj, net pačiuose pakraščiuose, buriuoti neleidžiama. Kol kas dar nėra likviduota Lietuvos Skautų Sąjunga, jūrų skautai tuo naudodamiesi, prašo leidimo nuburiuoti į *Latviją*, nes ji juk irgi yra tų pačių šeimininkų rankose, net ir ten uždrausta nuburiuoti, ir išviso draudžiama net bures pakelti jachtose. Buriuotojams pranešama, kad jachtas perims SSSR karo laivyno karininkai. Jau ir pačių jachtų pastatomos ginkluotos sargybos. Duotas įsakymas Jūrų skautams atiduoti visus turimus jurlapius.

Jachta "Šaulys" — pati didžiausia ir gražiausia iš visų mūsų jachtų, — Šventosios uoste ypatingai saugoma ginkluotos sargybos, ji budi pačioje jachtoje dieną ir naktį... O kaip priimami į Šventosios uostą atvykę buriuotojai? 1939 metais pasirašyta draugingumo sutartis tarp Sovietų Rusijos ir Vokietijos. 1940 metų vasarą į Šventosios uostą atvyksta iš Vokietijos sportininkai - buriuotojai. Prisirišus jachtas prie krantinės ir dar nespėjus sutvarkyti jachtos denio, kaip prie jachtos ant kranto buvo pastatyti net trys ginkluoti sargybiniai, ir dešimties metrų atstumu nieko prie jachtos neprileidžia. Ir kuomet vienas iš Šventosios uosto sportininkų - buriuotojų norėjo prieiti svečius pasveikinti ir priimti juos taip kaip buriuotojų papročiai reikalauja, tai sargybinis atstatęs šautuvą nei artyn neprileido minėtą asmenį ir atsakė: „Mes patys priimsime buriuotojus ir juos pasveikinsime". Ir štai, kaip buvo pasveikinti. Nei vienas iš jachtos įgulos buriuotojų į krantą nebuvo išleidžiami, net ir išplaukti buvo griežtai uždrausta. Ir taip jachta tris dienas išbuvo Šventosios uoste atskirta nuo pasaulio. Ir kaip po trijų dienų jachtos įgulai pritrūko maisto, tai tik vienas iš įgulos narių tebuvo išleistas į miestą nusipirkti maisto ir tik dar su palydovu - sargybiniu, kuris jį lydėjo į pačią krautuvę ir saugojo, kad minėtas asmuo su niekuo nekalbėtų ir nepirktų daugiau nei jam buvo nustatyta. Kelias į krautuvę taip pat buvo nustatytas — trumpas ir tiesus, kitaip sakant, kad nevaikščiotų bereikalingomis gatvėmis. ...

.. Po trijų dienų jachta buvo leista išplaukti iš uosto, kad grįžtų — iš kur atkeliavusi.

Tokio sutikimo sportininkai - buriuotojai, tur būt, dar savo gyvenime niekur nebuvo turėję ir neturės.

Pamažu atslinko niūrusis ruduo su ankstyvais naktiniais šalčiais. Uosta per naktį pasidengdavo lengvu ledo sluogsniu. Laikas senai jau buvo jachtas ištraukti iš vandens ir įstumti į garažą žiemai, bet rusai vis trukdo. Buriuotojai negalėjo tai matyti ir pernešti, kaip jachtos niokojamos rudens šalčių ir ledo. Ir vieną dieną visos jachtos žaibiškai pačių buriuotojų buvo ištrauktos iš vandens ir nors menkai, bet paruoštos žiemai. Iš rusų pusės susilaukta didžiausio triukšmo, bet, nežiūrint to, buvo laimėta apsaugant jachtas. Ir šioj kovoj buriuotojai laimėjo, liko tik jachta „Šaulys" vandeny, prie kurios sargybiniai neprisileido prie jo nei iš tolo.

Ką ten sargybiniai verda? Šalčiai didėjo ir drauge su tuo didėjo ir jachtai pavojus, kad ploni ir aštrūs ledo gabaliukai gali supiaustyti jachtos vandens liniją ir jachta gali paskęsti.

Užšąlo uostas, ir tik stebuklu galima išgelbėti jachta iš pražūties. Sargybiniai pamatę, kad uostas apsidengia ledu, jachta apleidžia (gal bijodami paskęsti), ir tuo pasinaudodami buriuotojai, greit lauždami ledus aplink jachtą, ištraukia ją į elingą (elingas, tiltas ant kurio traukiami laivai remontui, dažymui ir kitiems darbams).

Dabar surado progą buriuotojai įžengti ir į jachtos vidų. Na ir ką jie mato: viskas, kas buvo iš mahagoni medžio padaryta yra išlaužyta ir sunaikinta — elektros lemputės išsukinėtos, visi elektros jungikliai išlupti, durų užraktai išiminėti, lentynos sudegintos kuro vietoje. Iš puikios jachtos liko tik griaučiai, kurie liudijo, kad čia buvo gražiai įrengtos spintelės, lentynos, buvo elektros šviesa ir kiti gražūs įrengimai — kas sargybinių *tapo barbariškai sunaikinta*. Visa tai pamatę ne vienas buriuotojų pagalvojo, kad gal tikrai geriau būtų buvę, jeigu jachta būtų paskendusi, paskendusi su visu gražiu įrengimu, ramiai ir išdidžiai būtų gulėjusi uosto dugne...

Taip atrodė jachtos vidus globojamas ir saugomas ginkluotų sargybinių. Bet tai dar ne viskas: nespėjus baigti žiemos paruošimo bei jactos pritvirtinimo darbų, kaip vėl prisistatė sargybiniai ir reikalavo tuojaus jachtą nuleisti į vandenį. Bet kas tau nuleis?! Atsakymas buvo trumpas iš aiškus. Mat ryt atvažiuoja karo laivyno karininkai perimti jachtą, tegul jie ir nusileidžia jachtą...

Šiuo momentu neišvengta ir tardymų: buvo tardomi jūrų skautai - buriuotojai, ir kuomet rusai sužinojo, kad mūsų jaunimas buvo su savo jachtomis nuburiavęs į Švediją, Vokietiją, bei Latviją — tai jiems raudonarmietis pastatė klausymą: „Ir jūs grįžote iš tų kraštų atgal"?

—„Taip, mes grįžome, nes gyvenome laisvame krašte, kur žmonės pažino laimę ir džiaugsmą...

Kur žmogus, kaip asmenybė, buvo gerbiamas". Bet ar galėjo raudonarmietis suprasti tai, gyvendamas krašte kur nėra nei laisvės, nei džiaugsmo — kur tik tesiaučia baimė ir smurtas...

L. K.

Broliai Vadovai ir skautai!

Lietuvių Skautų Sąjungos Brolijos Užsienio Skyrius yra pasiryžęs šiais metais išleisti leidinėlį anglų kalba, skirtą **žuvusiems ir kankinamiems skautams paminėti.** Tame leidiny norima duoti žinių ir apie Lietuvos Skautų Sąjungą. Norint tai geriausia atlikti, reikalinga sutelktinė pagelba iš vyresniųjų skautų vadovų ir skautų, kurie galėtų suteikti žinias apie:

1. Žuvusius ir nukankintus skautininkus ir skautus dėl Lietuvos laisvės ir skautybės.

2. Pavienių skautų patirtus persekiojimus, kankinimus ir terorą okupacijų metu.

3. Rezistencinius žygius prieš okupantus.

4. Lietuvos skautų judėjimą nepriklausomoje Lietuvoje: a) tautines stovyklas, b) tragiškai žuvusius, einant skauto pareigas arba herojiškus žygdarbius.

5. Lietuvos skautų veiklą tarptautiniuose skautų sąskrydžiuose, konferencijose ir kitų skautų tautinėse stovyklose, b) kitų kraštų skautų apsilankymas Lietuvoje.

Daug žinių gali būti suteikta prisiminimų ir prašymais, nuotraukomis ar iš Nepriklausomos Lietuvos laikotarpio turima skautiška spauda. Labai svarbu surinkti daugiau nuotraukų ir dokumentinės medžiagos iš nepriklausomo laikotarpio, okupacijų, žuvusiųjų, kankinių ir okupantų įvykdytų žiaurumų.

Nedelsdami tas žinias siųskite Brolijos Užsienio Skyriui. Panaudota ar nepanaudota medžiaga galės būti saugoma, kaip archyvas, ar grąžinama siuntėjams.

Medžiagą ir rašinius siųskite Brolijos Užsienio Skyriui, Redakcinei Komisijai, adresu: ps. A. Banionis 8336 Lagan Str. Detroit 9, Mich.

— O —

* Š. m. gegužės 25 d. įsisteigęs vyr. skaučių kandidačių būrelis turėjo antrąją savo sueigą, kurioj nutarė įsteigti vyr. skaučių buveinę pas būrelio vyr. skaut. kand. paskt. L. Paliulionytę. Ši vyr. skaučių gūžta bus visiems pažįstamos visuomeninės skautininkės p. Paliulionienės globoje.

Vyr. skaučių kand. būrelis savo sueigoj yra nutaręs kviestis paskaitoms iš skautiškosios ideologijos, Lietuvos istorijos, psichologijos ir kitų vyr. skaučių programinių dalykų atatinkamus šių sričių specialistus.

Būreliui vadovauja vyr. skilt. sesė Aldona Jablonskytė.

— O —

* Dar šiais metais skautų draugovė duos pasirodymą visuomenei. Šiuo metu iš pirmųjų veikalų bus Veličkos „Šienapiūtė". Skautų vadovui paprašius veikalą pastatys p. A. Petravičius. Šis veikalas su dideliu pasisekimu buvo statytas lietuvių tautinio ansamblio Avellanedoje — Lietuvių parapijos salėje, Berisse ir Rosario.

— O —

VASARIO 16 GIMNAZIJAI AUKOJO
(Hurlinghamo apylinkė)

Po 50 pezu: Jurgelevičius A., Juškevičius Kl., Katinas N., A. Lukšėnas, N. Katinienė, A. Kiaulys, P. Remeikienė, P. Jasiukynas, J. Nakutis, B. Arlauskis, L. Stašaitis.

Po 40 pezų aukojo: J. Sholno, P. Kraniauskas.

25 pezus aukojo: Židelis A.

26 pezus aukojo V. D.

30 pezų: E. Gruodienė, O. K.

Po 20 pezu: P. Krypulan, A. Muškietas, J. Šidlauskas, J. Bubnovas, P. Knos, J. Kiaulėnas, N. Baronas, A. Kiesylienė.

Po 10 pezų: A. Steponaitis, J. Šliafertas, P. Senkus, S. Muškietas, P. Zukarauskas, P. Zuza, A. Kaupelis, A. Gol, A. Balšekas, P. Sakalauskas, Br. Žemaitis, R. Jodelis, O. Bladauskienė, N. N..

C. Skirs — 15, Jur. Zakruks — 4, P. Bulkus — 60.

Visiems aukotojams didelis ačiū. Aukotojų sąrašas seka toliau.

ROSARIO

KUN. JAKAIČIO PAGERBIMAS

Birželio 24 d. gerb. kun. J. J. Jakaitis MIC šventė savo vardines ir kartu 70 metų amžiaus sukaktį. Rosario lietuviai savo bažnyčios statytoją pagerbė tuojau po lietuviškų pamaldų. Visiems susirinkus į salę, buvo pakviestas Sukaktuvininkas kun. Jakaitis, kurį pirmiausiai parapijos vardu pasveikino klebonas kun. P. Brazys MIC. Sukaktuvininko gyvenimą ir darbus apibūdino svečias iš Avellanedos kun. P. Garšva MIC, papasakodamas kun. Jakaičio veiklą Dievui ir žmonių sieloms, savo tautai ir kat. Bažnyčiai. Lietuvių vardu pasveikino Lietuvių Bendruomenės Rosario apyl. vicepirmininkas Ant. Švarlys. Pabaigoje kalbėjo pats Sukaktuvininkas, dėkodamas už sveikinimus ir ragindamas visus lietuvius jungtis į tautinį ir religinį darbą, kad ta bažnyčia, kurią jis statė lietuviams, nebūtų tuščia, kad lietuviai spiestųsi į vieną vietą, net jieškodami būdų arčiau vieni kitų apsigyventi, nes tik gyvendami drauge ir vaikus leisdami į lietuviškas mokyklas palaikysime jaunojoje kartoje lietuvybę. Pabaigoje, paspaudęs ranką, Sukaktuvininkas padėkojo kiekvienam asmeniškai už sveikinimus ir linkėjimus.

Argentiniečių atstovai sukakties proga kun. Jakaitį pasveikino po aštuntos valandos pamaldų trumpa vietinės veikėjos ponios Diaz kalba.

GEDULO DIENOS MINĖJIMAS

Rosario lietuviai turėjo Gedulo Dienos minėjimą birželio 24 d. parapijos patalpose. Minėjimą surengė Rosario Lietuvių Bendruomenė. Programai vadovavo kun. dr. Pr. Brazys, Rosario šv. Kazimiero liet. parapijos klebonas. Vadovas tarė taip pat įžanginį žodį. Pagrindinę kalbą pasakė Aušros Vartų liet. parap. klebonas kun. Pr. Garšva, MIC. Bolševikų žiaurumus atpasakojo ir kun. J. Jakaitis, MIC, kurio brolis kalėjo bolševikų kalėjime. Kun. J. Jakaitis, kuris atšventė 70 m., savo ugningoje kalboje ragino visus dirbti kartu su Pasaulio Lietuvių Bendruomene. Konkrečiai pasiūlė dėti visas pastangas, kad į Argentiną būtų grąžinta Lietuvos Atstovybė ir supažindinami argentiniečiai su Lietuva. Laisvinimo darbą pailiustravo pavyzdžiais iš savo gyvenimo, kaip pats ne kartą lankėsi pas Amerikos prezidentą ir kitus įtakingus asmenis, rinkdamas tūkstančius parašų, prašant Lietuvai laisvės. Dar žodį tarė B. Kaušpadas ir Z. Stasevičius, kuris Rosario Lietuvių Bendruomenės vardu išreiškė visiems padėką.

* **Rosario Lietuvių Bendruomenė** birželio 24 d. suruošė svečiams iš Avellanedos: kun. Pr. Garšvai, kun. K. Černiauskui ir Pijui Gudelevičiui pagerbtuves - vermuthą. Ta pačia proga buvo pagerbti Jonai: Rosario Lietuvių Bendruomenės choro vedėjas Jonas Stašauskas ir Jonas Jacevičius ir kiek anksčiau atšventę savo vardines Bendruomenės pirm. Antanas Latvėnas ir Antanas Švarlys.

* **Juozas Kirko** mirė pereitą mėnesį Rosario mieste. Turėjo apie 62 m. amžiaus.

* **Emilija Ramanauskienė** jau išėjo į pensiją. Ji išdirbo apie 25 metus Centenera fabrike.

* **Viktoras Dudą** prieš trejus metus atidarė dviračiams reikalingų reikmenų krautuvę. Per trumpą laiką savo įmonę taip padidino, jog pristatė naujas patalpas, įsigijo naujų mašinų.

* **Eduardas Klimas** turi savo namuose tekinimo įmonę. Nors dabartiniu metu jis atlieka karinę prievolę, bet darbas eina normaliai.

* **Stasys Daunys** nuo plaučių ligos mirė birželio 18 d. Velionis buvo kilęs iš Čiuiniokų k., Kuršėnų parap., Šiaulių apskr. Į Argentiną atvyko 1928 m. Turėjo 50 m. amžiaus. Palaidotas sekančią dieną La Piedad kapinėse.

* **Albertas Vinčiūnas** yra pašauktas į kariuomenę.

* **Mikeliūnai** pasistatė gražų mūrinį namą. Įrengimo darbai jau baigiami.

AVELLANEDA — Bs. As.

LANKĖSI DR. TRIMAKAS IR ČIBIRAS

Liepos 5 d. iš Montevideo į Buenos Aires atskrido Dr. Antanas Trimakas ir p. Kazimieras Čibiras, kurie kaip Vidurio Europos Krikščionių Demokratų delegacijos nariai dalyvauja Argentinos Krik. Demokratų partijos kongrese. Jie turėjo pasitarimus su šios partijos centro nariais, matėsi su valdžios žmonėmis ir apžiūrėjo Argentinos gyvenimą. Kadangi jie Buenos Aires tebuvo tik trumpai sustoję, tai liepos 5 d. turėjo trumpą pasitarimą su LICA pirmininku p. Zef. Juknevičium ir ARLB CV pirm. p. Ig. Padvalskiu bei Tarybos sekr. agron. Ant. Šantaru. Pasitarime dalyvavo taip pat ir Laiko red. kun. dr. A. Kleiva. Dr. Trimakas papasakojo apie tarptautinę politinę padėtį ir Lietuvos bylos vedimą.

Liepos 6 d. Dr. A. Trimakas ir K. Čibiras su visa delegacija išvyko į Rosario. Liepos 11 d. jie lėktuvu išskrenda į Braziliją.

GRĮŽO KUN. PR. GARŠVA IR KUN. K. ČERNIAUSKAS

Atlikę marijonų konstitutcijų nustatytą dviejų mėnesių dvasinį atnaujinimą Rosario mieste, TT. Marijonų vienuolijos name, Aušros Vartų liet. par. klebonas bei Namo vyresnysis kun. Pr. Garšva, MIC ir kun. K. Černiauskas, MIC, liepos 5 d. grįžo į Avellanedą. Šio mėnesio gale į Rosario išvyksta atlikti dvasinio atnaujinimo kun. J. Margis, kun. V. Šimanskis ir kun. A. Kleiva. Kun. V. Palubinskas, MIC, kuris pavadavo išvykusius kunigus, vienam mėnesiui grįžta į Rosario.

* **Gen. T. Daukantas** liepos 2 d. 11.15 val. per Free Europe radio Argentinos lietuvių karių vardu pareiškė užuojautą žuvusiųjų šeimoms Poznanės sukilime.

FEDERACIJOS KOMITETO PASITARIMAS

Birželio 19 d. p. J. čikšto namuose įvyko svarbus Federacijos Sudarymo Komiteto susirinkimas. Susirinkime buvo perskaitytas įstatų projektas, kuris bus pasiųstas visoms organizacijoms, aptarti Federacijos klausimai. Sutarta sušaukti visų lietuviškų draugijų atstovų seimą, norinčių įsijungti į Federaciją, ketvirtadienį, rugpjūčio 16 d., 20 val. Dr. Vinco Kudirkos vardo Salėje, Lanus Oeste. Susirinkime dalyvavo V. Šimoliūnas, J. čikštas, L. Sruoga, A. Mičiūdas, K. Norkus ir kun. J. Margis, MIC.

* LANUS LIGONINĖJE guli šie ligoniai:

Albina Bulytė Šimkūnienė — 4 aukštas, 6 salė, 4 lova. Po operacijos sveiksta ir rengiasi greit grįžti namo;

Vladas Kavaliauskas — 2 aukštas, 10 salė, 106 lova. Ligonis serga reumatizmu ir gydosi visą mėnesį;

Konstantinas Jursa — 2 aukštas, 10 salė, lova 101.

MIELAS "LAIKO" SKAITYTOJAU, AR JAU UŽSIMOKĖJAI PRENUMERATĄ?

21 liepos (julio) mėn., 21 val.

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ ARGENTINOJE RUOŠIA DIDELĘ

METINĘ ŠVENTĘ,

kurioje dalyvaus liet. draugijų atstovai ir nemažas skaičius svečių iš toliau.

Po oficialiosios dalies, bus suvaidinta komedija

"UOŠVĖ Į NAMUS — TYLOS NEBEBUS".

Vaidinime dalyvauja: Leopoldas Stankevičius, Irena Veličkaitė, Irena Andriuškaitė, Elena Urbanavičiūtė ir Stasys Majauskas (sūnus). Vadovauja: Irena Andriuškaitė.

Po vaidinimų šokiai gojant "GABRIEL" orkestrui.

Kviečiame visus būti svečiais mūsų metinėje šventėje!!! Smulkesnė programa bus paskelbta vėliau.

CENTRO VALDYBA

Išeivio Dienos Minėjimas Temperley

Š. m. liepos 21 d. 21 val. "Club Soc. de Fomento" patalpose, c. Indalecio Gomez 732, Villa Perla,

ARGENTINOS LIETUVIŲ TEMPERLEY APYLINKĖ

ruošia

IŠEIVIO DIENOS MINĖJIMĄ.

Programoj: 1. Paskaita — „Išeivio Diena" — p. J. Vedegys, 2. Lietuvių tautinės ir populiarios dainos — Arg. Liet. Vyrų Kvartetas „AITVARAI", 3. Tautiniai šokiai — „Birutės" Tautinis Sambūris.

Po programos šokiai, grojant p. BALČIŪNO ORKESTRUI.

Veiks bufetas su šaltais ir šiltais užkandžiais.

Visi kviečiami dalyvauti Išeivio Dienos minėjime.

ARLB Temperley Apyl. Valdyba

A. ✝ A.

MŪSŲ MIRUSIEJI

A. † A.

MIRĖ JONAS ZABARAUSKAS

Š. m. birželio 25 d. Argerich ligoninėje staigiai mirė Jonas Zabarauskas. Velionis buvo kilęs iš Vilkabalsio, Bartininkų v., Vilkaviškio apskr. Jo tėvai buvo Jonas Zabarauskas ir Marija Gražulytė. Gimė

1904 m. spalių 16 d. Atvykęs į Argentiną, 1931 m. vedė Vladę Packevičiūtę, kurių moterystę Dievas palaimino dviem vaikais: išaugino sūnų Osvaldą ir dukrą — Olgą. Nuo pat atvykimo į Argentiną priklauso Lietuvių Susivienijimui, buvo veiklus draugijos narys, užimdamas įvairias pareigas. Per paskutinius rinkimus išrinktas knygininku ir valdybos nariu. Savo pastangomis pasistatė namą Carlos Tejedor g-je, Lanus, 27 metus išdirbo „Podesta" makaronų fabrike. Mirė po trumpos ligos plaučių vėžiu.

Velionis buvo atlydėtas į Aušros Vartų liet. bažnyčią, kurioje atlaikytos šv. Mišios ir Libera už jo vėlę ir didelis skaičius lietuvių palydėjo mielą tautietį į amžino poilsio vietą — Sarandi kapines. Viešpats tesuteikia jam amžiną atilsį.

A. A. BRONIUS SKARŽAUSKAS

Birželio 1 d. tragiškai mirė Bronius Skaržauskas, kilęs iš Traškūnų vals., Panevėžio apskr. Velionis buvo pašarvotas savo namuose, kur skendo tarp gyvų gėlių, kurios buvo uždėtos nuo žmonos, brolio Stasio su šeima, nuo „Mindaugo" Dr-jos, nuo šeimų, K. V. Augulių, A. Skaržauskų, J. Kordanų, F. Žemaičių, L. Pepperių, A. Paršelių, J. Gilvydžių, B. A. Brazdžiūnų, J. M. Tomuliūnų, J. Kulakausko ir fabriko darbininkų. Velionis mirė penktadienio vakare, palaidotas sekmadienio rytą 10 val. Visą laiką buvo nepaprastas skaičius žmonių. Šeštadienio vakare iš Buenos Aires atvažiavęs kun. J. Margis atskaitė mirusiųjųjų maldas. Sekmadienio rytą buvo nuneštas į vietos bažnyčią, kur vietos klebonas

kun. F. Chacaro atlaikė pamaldas ir palydėjo į La Platos kapines.

Velionis gimė 1893 m. Lietuvoje. Grįžęs po I pasaulinio karo, vedė Veroniką Augulytę, 1929 metais palikęs savo žmoną Lietuvoje, su savo jaunesniu broliu Stasiu atvažiavo Brazilijon. Ten nepramatę pastovaus gyvenimo, 1930 m. abu su broliu persikėlė į Argentiną ir apsigyveno Berisse, 1933 metais atsikvietė savo žmoną. Nuo 1931 m. jis yra vienas iš pirmųjų organizatorių ir kūrėjų „Mindaugo" dr-jos, daug metų buvęs valdyboje ir visą laiką aktyvus jos rėmėjas. Dėl didelio visuomenininko tragiškos mirties sujaudinta visa Berisso lietuvių kolonija.

S. D.

A. a. Angelė Jasiūnaitė Juškienė, mirusi š. m. birželio 17 d.

Mirė prof. J. Bagdonas

Š. m. birželio 9 d. Clevelande mirė prof. J. Bagdonas, aušrininkas, knygnešys, buv. „Varpo" ir „Lietuvos Ūkininko" redaktorius. Dar caro laikais jis buvo slaptai išgavęs Kražių bylos protokolus, kuriuos V. Kudirka plačiai panaudojo „Varpe". Nuo persekiojimų priverstas sprukti į Vakarus, suorganizavo 1900 metų tarptautinėj parodoj Paryžiuje lietuvių paviljoną. Tuo būdu Lietuva buvo pirmą kartą išvesta į tarptautinį forumą, kai kraštą buvo pavergę rusai. Ir 1944 m. buv. medicinos fakulteto dekanas bei šis pasižymėjęs veikėjas senelis verčiau pasirinko laisvą, kad ir sunkią, tremtį, negu bolševikinę okupaciją. Pasižymėjusio veterano buvimas Vakaruose sustiprino tuo būdu ne vieno lietuvio dvasią. Velionis yra taip pat griežtai pasisakęs ir prieš girtuokliavimą, kurį dabar okup. Lietuvoje ypač palaiko okupantai. Šalia Jono Basanavičiaus, V. Kudirkos ir K. Griniaus prof. J. Bagdonas buvo vienas iš tų šviesuolių lietuvių gydytojų, kuris visas savo jėgas skyrė Lietuvos gerovei ir jos laisvei.

PRANEŠIMAS

Liet. Susivienijimo Arg. narių

ž i n i a i.

Pranešame gerb. draugijos nariams ir jų šeimoms, kad šios draugijos MIRUSIŲJŲ prisiminimas ir pagerbimas įvyks š. m. liepos mėn. 9 d. šia tvarka:

9.00 val. Aušros Vartų liet. par. bažnyčioje, Avellanedoje bus specialios šv. MIŠIOS už mirusius ir

11.00 val. bus lankomi mirusiųjų kapai Sarandi ir kitose kapinėse. Skaitlingai dalyvaudami — geriausiai pagerbsime savo mirusiuosius.

Centro Valdyba.

* Gedulingos šv. Mišios ir Libera už a. a. Antaną Ūsą bus birželio 9 d. 8 val. ryto Aušros Vartų lietuvių parapijos bažnyčioje. Mišias užprašė Antanina Ūsienė, velionies žmona ir kviečia visus gimines ir pažįstamus dalyvauti gedulingose pamaldose.

Šio mėn. 3 d. už a. a. Mečislovą Jušką mirties metinių sukaktyje, Aušros Vartų bažnyčioje buvo atlaikytos šv. Mišios, kurias užprašė Kazimiera Zelepūgaitė.

— — —

HURLINGHAM

PRANEŠIMAS

Arg. Liet. Bendruomenės Hurlingham Apylinkė š. m. liepos mėn. 15 d. 16 val. HURLINGHAM, Necochea 604 (Diminskių namuose) šaukia

VISUOTINĄ NARIŲ SUSIRINKIMĄ,

kuriame bus renkama nauja apylinkės valdyba ir revizijos komisija.

Narių dalvavimas būtinas. Maloniai prašoma dalyvauti visus apylinkės lietuvius, nors ir neįsiregistravusius bendruomenės apylinkėje, bet bendram lietuviškam veikimui pritarianačius.

Nesusirinkus dviem trečdaliams narių, po vienos valandos bus šaukiamas sekantis susirinkimas, kuris, nežiūrint narių esamo skaičiaus, skaitysis teisėtu.

Apylinkės Valdyba

LANUS OESTE

* Susvienijimo Liet. Argentinoje Centro Valdyba praneša, kad trimestrinis CENTRO IR SKYRIŲ VALDYBŲ susirinkimas įvyks š. m. liepos (julio) mėn. 14 d. (šeštadienį) 5 val. p. p.

Vladas Šimoliūnas
Centro vald. pirm.

Guillermo Baršauskas
sekretorius

ANTANINA VAITKEVIČIENĖ

Liepos mėn. 14 d., šeštadienį, sueina metai laiko, kai mus paliko mūsų mylima žmona, motina, uošvė ir senelė.

Metinių mirties proga liepos 14 d. 9 val. bus atlaikytos gedulingos pamaldos Aušros Vartų par. bažnyčioje.

Maloniai kviečiame visus pažįstamus atsilankyti.

K. Vaitkevičius su dukra ir Šerkšnų šeima

LIETUVOS PASIUNTINYBĖS adresas:
Rambla, Rep. de Chile 1606, Montevideo.

LIETUVIŠKAS PENSIJONAS
c. 19, nr. 854, Miramar, F. C. G. R., netoli pliažo, atidarytas visus metus. Nuo kovo 10 d. iki gruodžio 15 d. papiginta kaina.
Savininkas
JUOZAS VASILIAUSKAS

ČIUŽINIŲ IR UŽUOLAIDŲ DIRBTUVĖ-PARDUOTUVĖ

Parduodam medvilnė, vilnos, įvairios drobės, valizoms užvalkalai, gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Taisomos minkštos kėdės.

Kainos prieinamos

Sav. Antanas Šalčiūnas
Juan B. Alberdi 925-31.
T. E. 60-2784.

---

* Montevideo Liet. Kat. RADIO PUSVALANDIS yra kiekvieną sekmadienį 8,30 val. ryto radio Solis bangomis (CX 44).

ELEKTRICISTAS

- PRECYZINĖ ELEKTROS TECHNIKA

REMONTUOJAMA:

- ŠALDYTUVAI - HELADEROS,
- RAŠOMOSIOS,
- SKAIČIUOJAMOSIOS MAŠINOS ir
- VENTILIATORIAI.

Mėnesinis mokestis
DARBAS GARANTUOJAMAS

B. ASAKA

Dirbtuvė-taller: MEXICO 766 — Butas: MEXICO 950
T. E. 38 - 2950

Imprenta de "LAIKAS"
Mendoza 2280 * Avellaneda

AUTOMOBILIŲ TAISYMO DIRBTUVĖ

ATLIEKAMA:

REGULIAVIMAS — REMONTAS — STABDŽIAI
RADIOTORIAI.

ELEKTRINIS VIRINIMAS IR TEKINIMAS (soldadura, autogena, electrica ir torneria)

Sav. MEŠKAUSKAS y CIA.

ESCALADA 2025 — CAPITAL FEDERAL
(Altura Av. de Trabajo 5000)

MIKŠTŲ KĖDŽIŲ FABRIKAS

GAMINAMOS ĮVAIRIŲ STILIŲ MINKŠTOS IR STIPRIOS KĖDĖS.

ATLIEKAMI ĮVAIRŪS STALIAUS DARBAI.

Savininkas

Jonas Janušis

COCHABAMBA 1811-17
Villa Scasso
T. E. 68 - 5950

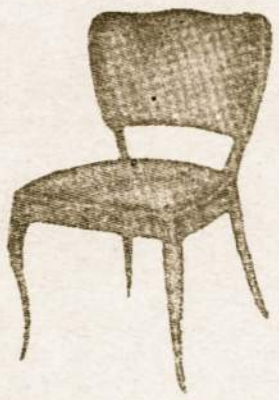

LIETUVIAMS 20% NUOLAIDA

su moderniu — elektrišku kopmlektu, fotografuojant sužiedotuves, vestuves, krikštynas, gimtadienius ir parengimus. Organizacijų veiklos nuotraukos spaudai — Veltui. Visi foto darbai ir filmų pardavimas.

L. Kančausko FOTO „REPORTER",
c. Mendoza 2249, Avellaneda (prieš liet. bažnyčią)
T. E. 20-9027 nuo 16 iki 20 val.

ALBERTO E. TIMINSKAS

COCHERIA „MITRE"

Pasirūpina laidotuvėmis — veža ligonius — daro keliones į tolimesnes vietas — nuomuoja automobilius vestuvėms ir krikštams.

B. Rivadavia 718 — T. E. 22 - 2045 — Piñeyro

Š. m. liepos 14 d., šeštadienį, 21 val. (9 val. vakaro) Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda

per birutiečių 25 m. Sukaktuvinę Vakarienę gros prancūzų orkestras "SANS SOUCI".

Bilietus įsigykime Aušros Vartų liet. parapijos raštinėje, Mendoza 2280, Avellaneda arba užsisakykite telefonu iki penktadienio vakaro (liepos 13 d.). T. E. 20 - 9027.

NUOSAVYBIŲ ADMINISTRAVIMAS

JUANA DAILYDĖ, vedėja

SANTIAGO DEL ESTERO 286, p. 4, e. 4; T. E. 37-6435

Perka ir parduoda neužimtus namus. — Suteikia paskolas pagal namų, žemės ir statybų garantijas nuo 3 iki 15 metų už 9%.

Casa MUSKETAS

Parduoda
PLOKŠTELES, PIANINUS, AKORDEONUS, BANDEONUS TELEVISIOS APARATUS
IŠNUOMUOJAMA PIJANINUS
T. E. 50 - 5948 — Sanabria 2790-92

IŠNUOMUOJAMAS GALPONAS

— SANDĖLIS 6,50x5 m. su FUERZA MOTRIZ.

Kreiptis: A. Aleksa, Ascasubi 365, Wilde.

TEXTIL BRAŽĖNAS

Lietuvių audimo fabrikas.
Tucuman 3718
Monte Chingolo — 4 de Junio

SIUVIMO AKADEMIJA
Profesora ONA BALNAITYTĖ
c. Manuel Esteves 1129, Dock Sud.
SINGER SISTEMA
Trečia pamoką pasisiūsi savo drabužį.

---

* OPTIKAS V. RASIŪNAS: Gral. Mariano Acha 876, Morón: Šešt. 13 — 17 val. ir sekm. 13 — 16 val.

V. RAMANAUSKAS
RADIO TECHNIKAS
mokslus baigęs JAV-bėse.
Dirba naujus ir taiso visokių rūšių radio aparatus. Duoda išsimokėjimui.
POLA 289, Buenos Aires
T. E. 64 - 4154

LAIKRODŽIUS, ŽIEDUS IR KITOKIAS BRANGENYBĖS taisau ir parduodu naujus.
NIKODEMAS LEIPUS
Cangallo 192, Temperley,
T. E. 243-4702

---

* MOTERŲ GROŽIO SALIONAS IR KIRPYKLA „HENRY". Įvairiausių madų šukavimas moderniausiomis priemonėmis, 20 metų praktika. Sav. Henrikas Lukaševičius: Leandro N. Alem, 818, Banfield.

---

* MINKŠTŲ KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ Sav. Mikelionis ir Gelbuda: Cosquin 5565, Villa Lugano.

---

* „PENSION LITUANA", sav. Juozas Palšis: Villa Rumipal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. Prie žavingo kalnų ežero. (Lago Embalse). Lietuviški valgiai, mandagus patarnavimas.

---

* CONDOR HOTEL, Villa Rumipal, frente al Balneario del Embalse del Rio III (Sierras de Cordoba) Sav. Paulauskas ir Degulis. Lietuviški valgiai.

---

* „LIETUVA" Sav. V. Nalivaika. Dėl informacijų kreiptis: Turismo Agencia, Florida 165 (Galeria Güemes), escritorio 529, p. 5. T. E. 33 - 9584.

---

* ALF. DEGULIO ir K. PAULAUSKO lietuviškas restoranas su lietuviškais valgiais yra Paseo Colón 449, Buenos Aires. Didelis valgių pasirinkimas, mandagus aptarnavimas. Aptarnauja patys šeimininkai.

---

* „ŽEMAITIJA", Islas del Ibicuy. Sav. J. ir A. Burokai.

Buenos Aires Avellaneda

AUŠROS VARTŲ MOKYKLOJE PRASIDĖJO LIETUVIŠKOS PAMOKOS

Šeštadienį, birželio 23 d., Aušros Vartų Mokykloje, Brasil 835, Avellaneda prasidėjo lietuvių kalbos ir kitų lituanistikos dalykų pamokos. Moko lietuvaitės, Šv. Kazimiero Seserų vadovybėje.

Pamokos yra **kiekvieną šeštadienį, 3 val. popiet.**

Sekmadieniais, 10.30 val. (per Lietuvių Sumą) iš toliau atvykusiems vaikams, kurie nori išmokti katekizmo (pasiruošti Pirmąjai Komunijai) ir neina į Aušros Vartų Mokyklą Seselės Kazimierietės dėsto katekizmą lietuviškai. Pamokos yra **Vaikų Darželyje.**

Visi tėvai paraginkite savo vaikus, kad jie pasinaudotų lietuviškomis pamokomis.

TURIME NAUJUS ARGENTINOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS VADOVAUJAMUOSIUS ORGANUS

Š. m. birželio 24 d. 12 val. Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda įvyko Argentinos Lietuvių Bendruomenės visuotinas susirinkimas, kuriame buvo svarstomi visus lietuvius liečiantieji reikalai ir išrinkti dviem metams vadovaujamieji organai.

Susirinkimas buvo gausus. Jame dalyvavo visų kolonijų atstovai, išskyrus Rosario ir Kordobos kolonijas. Turima vilčių, kad ir šios kolonijos artimoje ateityje prisijungs prie Lietuvių Bendruomenės, kuri atstovauja lietuvius Argentinoje. Susirinkimui pirmininkavo prof. D. Gruodis, sekretoriavo J. Vedegys. Susirinkimo metu buvo patiektos apyskaitos, išdiskusuota bei pasisakyta aktualiais koloniją liečiančiais klausimais. Ta pačia proga išrinkti nauji vadovaujamieji organai dviem metams. Iš 36 kandidatų paskirų kolonijų balsų dauguma buvo išrinkti sekantieji asmenys: H. Bagdonas, K. Černiauskas, V. Cibavičius, gen. T. Daukantas, E. Diminskienė, V. Diminskis, M. Galeckas, kun. Pr. Garšva, prof. D. Gruodis, J. Kanapinskas, kun. A. Kleiva, P. Mačernis, St. Mikelionis, J. Nakutis, K. Norkus, Ig. Padvalskis, M. Povilaitis, P. Sakalauskas, V. Survilienė, A. Šantaras, L. Stašaitis, V. Stundžia, P. Tamoševičius, P. Vaitkevičius, J. Vedegys, J. Vilimas, A. Židelis. Po susirinkimo ir vaišių, kurias paruošė Avellanedos Apylinkė, suminėti asmenys pasiskirstė pareigomis. Tuo būdu dabar dviem metams turime sekančius Argentinos Lietuvių Bendruomenės organus. Į Tarybą: St. Mikelionis — pirm., P. Vaitkevičius ir K. Norkus — vice-pirm., A. Šantaras ir prof. D. Gruodis — sekretoriai. Į Centro Valdybą: Ig. Padvalskis — pirm., kun. A. Kleiva ir L. Stašaitis — vicepirm. Beto dar į Centro Valdybą įeina V. Diminskis, H. Bagdonas, V. Cibavičius ir J. Vedegys. Į Nesusipratimams Spręsti Komisiją įeina gen. T. Daukantas — pirm., E. Diminskienė ir M. Galeckas. Į Revizijos Komisiją kun. Pr. Garšva — pirm., K. Černiauskas — vice-pirm. ir J. Kanapinskas. Kiti išrinktieji kandidatai įeina į Bendruomenės Tarybą. Būtent: P. Mačernis, J. Nakutis, M. Povilaitis, P. Sakalauskas, Stundžia, V. Survilienė, Pr. Tamoševičius, J. Vilimas ir A. Židelis.

Naujoji Centro Valdyba turi susirinkimą liepos 15 d. 12 val. „Laiko" skaitykloje, Mendoza 2280, Avellaneda.

Linkime naujiems Argentinos Lietuvių Bendruomenės Vadovaujamiems Organams daug sėkmės.

A. Klevelis

RELIGINIO KONCERTO ATGARSIAI

Šv. Tėvo garbei Aušros Vartų „Madre de la Misericordia" choras, vadovaujamas kun. V. Šimanskio, MIC, sekmadienį, birželio 1 d. lietuvių bažnyčioje turėjo religinį koncertą, į kurį prisirinko daug lietuvių ir vietinių argentinų. Programą išpildė Aušros Vartų „Madre de la Misericordia" choras, solistai ir vienas violenčelistas. Programa buvo įvairi. Puikiai pasirodė organistas Antonio Scardino, smuikininkas J. Maltisotto ir kiti argentinai ir muzikos mėgėjai, bet mums lietuviams didelė garbė, kad tame koncerte įėjo ir keli lietuviai. Per pastarąjį koncertą iškilo muzikas kun. V. Šimanskis, kuris parodė didelį sugebėjimą vadovauti chorui, solistams; jo pastangomis buvo suorganizuotas „Madre de la Misericordia" choras, paruošti solistai, tarp kurių Liucė Paliulionytė ir Ona Deveikienė. Solistė Ona Deveikienė išpildė muz. J. Naujalio „Kai širdį tau skausmas", pritariant smuika Juozui Maltisotto. Dainuojant buvo jaučiama baimė, nelaisvumas, kas pilnai pateisina solistės savęs neperdavimą. Tas defektas buvo išlygintas giedant dueto J. Gruodžio „Tėve Mūsų". Čia solistė daug drąsiau, todėl su didesniu įsijautimu išpildė Viešpaties maldą. To kūrinio „Tėve Mūsų" išpildyme dalyvavo ir kita jauna solistė-lyrinis sopranas Liucė Paliulionytė, kuri beto dar pagiedojo solo muz. Guidi kūrinį — „Maria Mater Gratiae". Liucė išeina mūsų kolonijoje į pirmaujančias eiles, kuriai neprilygsta visi kiti garsūs mūsų kolonijos solistai, taip pat stiprūs muzikiniame išsilavinime. Solistė turėtų stiprinti savo balsą ir gero muziko priežiūroje išsidirbti visišką laisvumą, o tada, be abejo, ją girdėtume Colon teatre, atstovaujančią kenčiančią Tėvynę Lietuvą. Linkėtume solistei Liucei atsiduoti tik balso lavinimui, metus į šalį visus kitus dalykus.

Koncerto metu pamokslą „Šv. Tėvas ir Mes" pasakė neseniai grįžęs iš Romos kun. V. Palubinskas, MIC. Tikimės, kad ir kiti chorai neapsileis, ir duos panašų religinį koncertą, kaip Aušros Vartų „Madre de la Misericordia" choras, vadovaujamas kun. V. Šimanskio, artimoje ateityje. **A. Kalnujiškis.**

ARGENTINOS LIETUVIŲ KATALIKIŲ MOTERŲ IR MERGAIČIŲ "BIRUTĖS" DR-JA

r e n g i a

25 M. SUKAKTUVINES VAIŠES
(VAKARIENĘ),

kuri įvyks š. m. liepos 14 d., šeštadienį, 9 val. vakaro Lietuvių Salėje, Basil 835, Avellaneda.

Vaišių metu bus trumpa meninė pogama. Per vakarienę ir šokiams gros orkestras.

NAUJI „LAIKO" RĖMĖJAI

(neskaitant prenumeratų)

$ 30. — V. Stundžia
„ 2. — (urug.) M. Petrušis
„ 10. — J. Intas
„ 10. — S. R.

Visiems Rėmėjams ir užsimokėjusiems prenumeratą nuoširdžiai dėkoja „LAIKO" Administracija

AUKOS L. K. T. MUZĖJUI AVELLANEDOJE

St. Bužinska — rankšluostį.

Stasė Miliauskienė — didelę gintarinę broškę (sagtį).

J. L. — $ 200. —

N. N. — drobinę bliuzelę prie tautinių drabužių ir koralinius karolius.

Elena Vasiliauskaitė — pora raštuotų pirštinių.

Aukotojams maloniai dėkoja

A. Mikelionienė,
Muzėjaus Vedėja.

K. Runimo scenos vaizdelis „Paverg tųjų viltis" Lietuvių Salėje, Avellanedoje per Gedulo Dienos minėjimą.

"ŠVENTOJI ELZBIETA"

Gyvojo Rožančiaus Brolija š. m. birželio 30 d. Lietuvių Salėje, Avellanedoje pastatė 5-ių veiksmų dramą — Šventoji Elzbieta. Kadangi lijo, tai žiūrovų buvo nedaug, nors veikalas buvo labai rimtas savo turiniu. Veikale buvo daug jaunimo, kalbančio gražiai lietuviškai. Pagrindines roles turėjo S. Vanagaitė, N. Povilonytė, A. Miliauskaitė, W. Simutis, O. Savickaitė, M. Sturevičiūtė, A. Dultytė, O. Vanagienė ir A. Paršelis. Šalutines — D. Šantaraitė, T. Mačiulytė, O. Lipinskienė, N. Dultytė, G. Mitura, A. Deveikytė, M. Kurkūzaitė. Nežiūrint, kad artistai mažai turėjo laiko pasiruošti, roles atliko gerai. Ypač ryškus buvo gailestingosios šv. Elzbietos personažas kurį vaizdavo S. Vanagaitė, Rozemundos — N. Povilonytė, W. Simučio ir O. Vanagienės. Pačioje pradžioje, kai įeina Aldona (D. Šantaraitė) ir skurdą kenčią vaikučiai — Viktutė (A. Deveikytė) ir Agutė (M. Korkūzaitė), publika pajunta didelį vargą vargstančių vaikučių naturalumą ir akys nukrypsta į gailestingąją karalienę šv. Elzbietą. Nuolatiniai konfliktai su motina Sofija (O. Vanagienė), kuri smerkia šv. Elzbietą dėl jos gailestingumo vargšams, nuteikia visus dar labiau pamilti šv. Elzbietos asmenį ir biaurėtis jos motina. Nenaturalus ir komiškas elgetos Gertrūdos elgesys truputį suprofanuoja veikalą, nuimdamas jam rimties skraistę; beto vienuolio laikysena bei elgesys nepilnai įtikina žiūrovą, tačiau visi tie dalykai lengvai pašalinami. Veikalas turėtų būti pakartotas su tam tikrais pataisymais, nes jo turinio rimtumas visus žavi. Nėra jame perdėto ir iškreipto šventumo, todėl šv. Elzbietos asmuo visus patraukia, auklėja. Gyvojo Rožančiaus Brolija daug nusipelnė, pastatydama šį veikalą, kuriame turinys, pastatymas dekoracijos ir rūbai įnešė šiokio tokio naujumo.

Veikalą režisavo S. Derenčius, o sufleriavo V. Deveikienė. Įžanginį žodį tarė Brolijos pirm. E. Buzienė ir kun. J. Margis.

LIETUVIŲ VAIKAI AUŠROS VARTŲ MOKYKLOJE

Šiais mokslo metais Aušros Vartų liet. parapijos mokykloje mokosi šie lietuvių vaikai: R. Butrimas, A. Sakalauskas, J. Deveikis, R. Laurutis, H. Romaška, V. Vaičius, P. Blumbergas, J. Vaičius, R. Deveikis, B. Marenholcaitė, O. Pajaujytė, A. Deveikytė, O. Našlėnaitė, M. Sakalauskaitė, A. Žukauskas, T. Jasinevičius, K. Mačiulis, J. Blumbergas, R. Paršelis, L. Gliosaitė, M. Korkūzaitė, A. Kisieliūtė, D. Veglo, J. Bagdonas, O. Masiulytė ir A. Vasiūnaitė. Taigi, Aušros Vartų mokykloje mokosi 26 lietuvių vaikai.

PADĖKA

Kultūrinė ir Savišalpinė Gyvojo Rožančiaus Brolija nuoširdžiai dėkoja visiems prisidėjusiems prie vakaro pasisekimo, kuris įvyko birželio 30 d. Lietuvių Salėje, Avellanedoje. Ypatinga padėka priklauso režisoriui p. S. Derenčiui, O. Vanagienei, suflerei V. Deveikienei ir artistams: S. Vanagaitei, N. Povilonytei, A. Miliauskaitei, W. Simučiui, O. Savickaitei, M. Sturevičiūtei, A. Dultytei, D. Šantaraitei, T. Mačiulytei, O. Lipinskienei, N. Dultytei, G. Miturai, A. Deveikytei, M. Korkūzaitei ir A. Paršeliui.

Elena Buzienė
Gyvojo Rožančiaus Brolijos pirmininkė

AUKOS RADIO VALANDĖLEI

Radio Valandėlei „Lietuvos Aidai" aukojo:

Pranas Ramanauskas — 150, p.
Veronika Švenčionienė — 100. p.

Visiems maloniai dėkoja Radio Valandėlės Vadovybė.

* **Venčislovas Leita**, gyv. c. Camargu 351, Bs. Aires pajieško Stasės Blinkytės, kilusios iš Kapustelių kaimo, Ukmergės apskr. Anksčiau Blinkytė gyveno Rosario mieste. Kas apie ją žinotų tepraneša aukščiau paduotu adresu arba „Laiko" Redakcijai.

LAIKAS

CORREO ARGENTINO CASA CENTRAL

Franqueo Pagado
Concesión Nº 4359
Tarifa Reducida
Concesión Nº 4015

„EL TIEMPO" Semanario Lituano
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. As.; T.E. 20-9027

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual Nº 524296

Redaguoja **Red. Kolegija.** Red. **Antanas Kleiva.** Rankraščiai **taisomi** Redakcijos nuožiūra, nesunaudoti — grąžinami tik autoriams **prašant. KAINA: Argentinoje metams $ 50.—, pusm. $ 27.—, vienas nr. $ 2.— Urugvajuje met. 5 ur. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 5 dol.**

VIII METAI — Nr. 169 — 7 DE JULIO

Š. m. liepos 14 d., šeštadienį, Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda, „BIRUTĖS" DRAUGIJA rengia

25 m. Sukakties Vakarienę

SU ĮDOMIA TRUMPA PROGRAMA.

ŠOKIAMS GROS ORKESTRAS.

Bilietus įsigyti iš anksto Aušros Vartų liet. par. raštinėje.

PASIDARBAVO

Per šv. Cecilijos choro ir Radio Valandėlės „Lietuvos Aidai" sukakčių paminėjimus dirbo sekantieji asmens: p-lės D. Šantaraitė, A. Virgailytė, O. Savickaitė; ponios — U. Blumbergienė, V. Mačiulienė, J. Savickienė ir V. Jakubkienė; ponai — A. Matulionis, T. Mikalauskas, P. Šukys, M. Velička, B. Blumbergas, J. Jakubka ir Sturevičius.

Visiems išvardintiems ir kitiems pasidarbavusiems tokiam kilniam patriotiniam darbui, kaip choro ir Radio Valandėlės palaikymui širdingai ir karštai taria „ačiū"

Šv. Cecilijos choro ir Radio Valandėlės Vadovybės

PADĖKA

Tėvų Dienos minėjime, įvykusiame š. m. birželio 9 d. dalyvavo programoje ir pasidarbavo sekančios sesės ir broliai lietuviai: Programoje — p. E. Diminskienė, paskaičiusi turiningą paskaitą, Dr. J. Basanavičiaus vardo Lietuvių Centro Mažųjų Ansamblis, vadovaujamas p. A. Mikelionienės, pašokęs keletą tautinių šokių ir Lietuvių Centro mažieji deklamatoriai; dainininkai solistai: p-lės. A. Žekytė, A. Virgailytė ir p. A. Slančiauskas, jų akompanatorius p. V. Rymavičius, pianistė p-lė E. Čikštaitė, Jaunųjų Muzikalinis Kvartetas, kurį sudaro R. Muškėtas, K. Dobkevičius, A. Kaminskas ir A. Baronas. Prie tvarkos ir paruošimo — Vladas ir Jonas Žekiai, Manuelis Velykis, Julius Jakubka, Barnabas Blumbergas; ponios — Jonė Savickienė, Veronika Mačiulienė ir Uršulė Blumbergienė.

Visiems išvardintiems ir svečiams reiškia širdingiausią padėką

A. L. Jaunimo Dr-jos Valdyba.

* **Gautas laiškas iš Lietuvos.** Rašo Ona Kazlauskienė Viktorijai Vainulevičienei šiuo adresu: c. Bacacay 1032, 4 de Junio. Atsiimti „Laiko" Redakcijoje.

* **Jonas Rudėnas** reiškia padėką Rosario TT. Marijonams, Pijui Gudelevičiui ir visiems rosariškiams už sveikinimus vardo dieną.

* **Haydee Suzana Juknaitė**, Stasio Juknos ir Zuzanos Leonavičiūtės duktė buvo pakrikštyta Aušros Vartų lietuvių bažnyčioje birželio 24 d. Krikšto kūmai buvo Albertas Sibilskis ir Delia Juknaitė.

* **Sofija Kisieliūtė** birželio 24 d. atšventė 19 m. gimtadienį. Gražią šventę suruošė jos krikšto tėvai: Antanas ir Emilija Petrauskai, kurioje dalyvavo daugybė svečių. Sofija gavo daug dovanų ir malonių sveikinimų. Ji mokytojauja Aušros Vartų liet. parapijos mokykloje.

* **Lietuviai sportininkai**, žaidę Sovietų ekipoje išvyko iš Ezeiza aerodromo į Braziliją, kur išbuvę apie 2 savaites grįš į Lietuvą. Juos išleido būrelis lietuvių, tarp kurių buvo p. Katinas su žmona ir J. Kanapinskas. Sportininkai pareiškė, kad nei viename krašte lietuviai nesidomėjo tiek jų gyvenimu, kaip Argentinoje.

* **Juozas ir Elena Grigaliūnaitė Zubrickai** birželio 30 d. išvyko į J. A. Valstybes pas savo gimines nuolatiniam apsigyvenimui. Jau gauta telegrama, kad jie pasiekė Čikagą. Dabartinis jų adresas: 2447 W. 50 St., Chicago 32, Illinois, USA.

* **Vincas Stundžia** iš Berisso, „Mindaugo" Dr-jos žymus veikėjas internuotas La Platoj, italų ligoninėje, 23 lova. Buvo operuotas birželio 28 d. Jau sveiksta ir greit grįš į savo šeimos židinį.

* **Vanda Paliūkaitė ir Albertas Ropeniai** džiaugiasi sulaukę dukters. Sveikiname Vandą ir Albertą su šeimos padidėjimu.

* **Ona Šneidaraitytė ir Juozas Andriuškevičiai** jau turi sūnų. Tėvai džiaugiasi sulaukę gražaus sūnaus.

SNAUDULYS, AR VIENAŠALIŠKUMAS?

Komunistams ir kitiems tamsiems gaivalams pamynus taiką ir laisvę, ir ypač spauda dumiant žmonijai akis, mūsų kolonijos patrijotinės organizacijos ir jų vadovybės, pav. Lietuvai Išlaisvinti Centras, Lietuvių Bendruomenė, Karių Sąjunga, Skautai ir kt. neturėtų snausti užsidarę savo ratelyje, ar asmeniniuose reikaluose. Reiktų, nedelsiant, apsiginklavus tais pačiais ginklais, pastoti mūsų tautos ir Tėvynės priešams kelią.

Neužtenka suruošti vieną ar kitą minėjimą, neužtenka tik „savus" išlaikyti lietuviais, tai būtų vienašališkumas. **Reikia ir svetimtaučius supažindinti su mūsų valstybės ir tautos likimu, jos kultūrą ir kova už savo laisvę, tuo surandant sau užtarėjų bei rėmėjų ir paruošiant mūsų Tėvynės laisvės kelią.**

Vienas iš daugelio būdų šiam tikslui pasiekti yra gera, propagandinė spauda. Jos lengvai galima gauti ir įvairiausiomis progomis įteikti įtakingesniems užsieniečiams, kuri padarytų daug įtakos, nes žodis praskamba, o raštas lieka. (Susipažintina su kroatų ir vengrų šios srities veikla).

Kodėl viršminėtos organizacijos, sutartinai, bent dalį savo iniciatyvos ir pajamų negalėtų panaudoti šiam tikslui? **Atskirų žmonių iniciatyva yra labai girtina, bet tai neatstoja organizuotų jėgų veiklą.** Kur du stos, visados... Kad mūsų patrijotinės organizacijos nenueitų į pakalnę, turėtų sukaupti savo jėgas ir išteklius, ir nedelsiant išsijudinti į gyvesnę ir realesnę kovą už Tėvynės seniai laukiamą laisvę.

V. Šauklys

LAISVĖS GINKLAS — GERA LIETUVIŠKA SPAUDA

Jos apsčiai galima gauti LAIKO Administracijoj: Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. As.

El Imperio del Genocidio — C. Verax, tai vienas iš paskutinių, dokumentalinių, iliusruotų leidinių apie mūsų tautos žudymą. Kaina 15 pesų.

Lituania lo que fue, lo que es — Lietuvos Pasiuntinybės gausiai iliustruotas leidinys. Kaina 5 p.

Lituania entre fuego cruzado — C. Verax, nepamainomas, didelis leidinys, su puikiomis iliustracijomis, plačiam susipažinimui su Lietuvos istorija ir kultūra. Kaina 20 pesų.

Lituania a traves de los siglos — mažas, bet gausiai iliustruotas propagandinis leidinys. Kaina 3 pesai.

Lituania y la URSS — C. Verax, naujausias leidinys apie pavergtą Tėvynę. Kaina 5 pesai.

Žmonės ir žvėrys, St. Yla — Kaceto pergyvenimai su fotografijomis ir dokumentais. Kaina 90 pesų.

Komunizmo pagrindai, J. Venckus populiarus, gilus ir platus komunizmo nušvietimas. Kaina 10 pesų.

Lietuvių Tautos Kelias, M. Biržiška — apie atbundančią tautą, darbus, žygius ir veikėjus. Kaina 50 pesų.

Lietuva bolševikų okupacijoj — J. Mantas. Kaina 6 pesai.